

modelowe taNGO

Diagnoza lokalnych problemów i wyzwań powiatu słubickiego

Warunki mieszkaniowe

Raport cząstkowy

dr Paweł Antkowiak

Słubice 2014 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Fundacja na rzecz
Collegium Polonicum

Powiat Słubicki

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

I. Wprowadzenie

Współpraca jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych to jedno z wyzwań, przed jakimi staje samorząd terytorialny oraz sektor społeczny w XXI wieku. Lokalne polityki publiczne to suma systemowych i porządkowych działań na rzecz rozwiązania najważniejszych problemów, które dotyczą mieszkańców lokalnych społeczności. Polityki publiczne to ta sfera problemów, które nie cierpią zwłoki w ich rozwiązywaniu. Wielu autorów zwraca uwagę, że polityki obejmują trzy obszary – koncepcje rozwiązań problemów, działania publiczne (ich produkty), a także rezultaty tych działań (wpływ działań na obywateli). Inni jeszcze podkreślają, że polityki są swoistymi instrumentami, poprzez które społeczeństwa regulują same siebie, współtworzą otoczenie swojego życia, a także ukierunkowują ludzkie zachowania na realizację uzgodnionych i upragnionych przez większość celów¹.

Po ponad dwóch dekadach funkcjonowania samorządu terytorialnego pojawiają się bowiem liczne pytania dotyczące jego przyszłości. W debacie publicznej wskazuje się na różne zagrożenia wynikające albo z naturalnej skłonności coraz bardziej rozbudowanych struktur administracyjnych samorządu do biurokratyzacji, albo z dążeń centralistycznych i etatystycznych państwa. Niekorzystny rozwój zdarzeń w obu przypadkach może skutkować zanikiem wspólnotowego charakteru samorządu terytorialnego w Polsce. Widać również wyraźnie, że wyczerpała się statyczna formuła prowadzenia polityki lokalnej. Wydaje się, że należy coraz intensywniej włączać inne – zewnętrzne podmioty do struktur zarządczych po to, aby usprawnić i zrationalizować proces podejmowania decyzji publicznych, co bezpośrednio przekłada się na rozwój gospodarczy danego regionu. Odpowiedzią na takie zapotrzebowanie jest koncepcja zarządzania publicznego.

Demokracja obywatelska stanowi jeden z fundamentów ustroju III Rzeczypospolitej. Jest ona przeciwieństwem funkcjonującego w Polsce do 1989 roku systemu autorytarnego, ograniczającego wolność i prawa publiczne obywateli. Jak się powszechnie uważa istota systemu demokracji obywatelskiej realizuje się najpełniej w samorządzie, który stanowi granicę dla wszechwładztwa państwowego i powinien być formą samoobrony społeczeństwa przed biurokracją scentralizowanego państwa².

---

¹ *Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych*, http://www.pozYTEK.gov.pl/files/Biblioteka/BPP/model_wspolpracy.pdf, 10.09.2014 r.

² A. Kroński, *Teoria samorządu terytorialnego*, Warszawa 1932, s. 8.

Termin *governance* rozumiany jest bardzo szeroko, a jego wieloznaczność wciąż się pogłębia. Pojęcie *governance* może być rozumiane między innymi jako: kierowanie korporacyjne (*corporate governance*), nowe zarządzanie publiczne (*new public management*), dobre rządzenie (*good governance*) czy jako koordynacja w obrębie sieci powstających między podmiotami gospodarczymi (*inter-firm governance*)³. Szczególnie istotne jest jednak odniesienie się do koncepcji *governance* w kontekście funkcjonowania szczebla lokalnego. Takie założenie przybliży nas do koncepcji *nowego regionalizmu*, która opiera się na współpracy administracji publicznej, mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli sektora komercyjnego w ramach danego obszaru⁴.

W tradycyjnym rozumieniu, podział ról w życiu społecznym jest jasno określony. Otóż administracja samorządowa ze względu na swoją pozycję ustrojową, posiadane kompetencje oraz możliwości rozwojowe sprawuje władzę na danym terytorium i wykonuje zadania publiczne. Przedsiębiorcy dążą do uzyskania zysku, dobrze jeśli przy prowadzeniu swojej działalności kierują się zasadami etyki biznesu. Dysponują oni odpowiednim kapitałem pieniężnym, a ich doświadczenia gospodarcze stanowią nieocenioną wartość. Organizacje zrzeszające przedsiębiorców są odpowiedzialne za reprezentowanie ich interesów wobec władz państwowych i samorządowych⁵. Organizacje pozarządowe skupiają swoje działania na rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych⁶. Nie dysponują one jednak

---

³ J. Sroka, *Deliberacja i rządzenie wielopasmowe. Teoria i praktyka*, Wrocław 2009, s. 45-46; por. R. Gawłowski, *Koncepcja nowego regionalizmu. Polska polityka miejska wobec wyzwań XXI wieku*, [w:] *Samorząd terytorialny na przełomie XX/XXI wieku*, red. A. Lutrzykowski, R. Gawłowski, M. Popławski, Toruń 2010, s. 138.

⁴ Zob. A. Frączkiewicz-Wronka, *Nowe zarządzanie publiczne jako praktyczne i teoretyczne ramy odniesienia dla lokalnej polityki społecznej*, [w:] *Partnerstwo lokalne jako strategia rozwiązywania problemów społecznych*, red. A. Frączkiewicz-Wronka, Katowice 2012, s. 13-60; por. A. Austen, *Zastosowanie koncepcji sieci*

do wzmacniania efektywności działań podejmowanych w sektorze publicznym, [w:] *Partnerstwo lokalne jako strategia rozwiązywania problemów społecznych*, red. A. Frączkiewicz-Wronka, Katowice 2012, s. 61-84.

⁵ Należy się jednak zastanowić nad reprezentatywnością tego typu struktur oraz ich pozycją w systemie wielopoziomowego zarządzania. Widoczne jest bowiem niewielkie zainteresowanie członkostwem w tych organizacjach ze strony przedsiębiorców. Wynika to ze słabej pozycji ustrojowej wymienionych organizacji, będącej konsekwencją ich prywatnoprawnego charakteru. Brak tego typu struktur w sferze publicznej jest, jednym z głównych powodów ich marginalizowania przez władze samorządowe, które nie widzą potrzeby i możliwości przekazywania kompetencji administracyjnych na rzecz rozproszonego środowiska gospodarczego. Wynikająca

z tego słabość strukturalna i programowa organizacji biznesowych wydaje się być główną przeszkodą na drodze do stworzenia efektywnego systemu wielopoziomowego zarządzania, który mógłby zniwelować zbyt asymetryczne obecnie relacje pomiędzy samorządem terytorialnym i reprezentacją przedsiębiorców. Zob. R. Kmieciak, P. Antkowiak, M. Balcerek, *Współpraca środowiska gospodarczego z samorządem terytorialnym w aglomeracji poznańskiej*, Poznań 2012, s. 30-38.

⁶ Więcej: D. Polakowski, *Strategia rozwiązywania problemów społecznych na poziomie lokalnym w oparciu o partycypację społeczną*, [w:] *Partnerstwo lokalne jako strategia rozwiązywania problemów społecznych*, red. A. Frączkiewicz-Wronka, Katowice 2012, s. 143-166.

wystarczającym kapitałem, ale ich kreatywność i mobilność działania mogą stanowić wielki atut.

Governance to funkcja zarządzania złożonymi społecznościami poprzez koordynowanie działań podmiotów należących do różnych sektorów. Definicję tę można odnieść także do *public governance*. Jak zauważa Hubert Izdebski, takie publiczne zarządzanie, które nie musi należeć wyłącznie do władzy publicznej, łączy się z odchodzeniem

od traktowania obywateli tylko jako wyborców, wolontariuszy czy konsumentów usług publicznych i z przejściem do upatrywania w nich interesariuszy oraz – dzięki temu, że daje się im do rozwiązania problemy, które ich dotyczą – współdecydentów i współkreatorów wspólnego dobra⁷.

Rolą władz publicznych jest zatem w mniejszym stopniu kreowanie polityki, a o wiele bardziej moderowanie polityk publicznych. Administracja publiczna ujmowana w kategoriach *governance*, w tym jej tak istotny element jakim jest samorząd, stanowi część mechanizmów życia społeczeństwa, uczestniczącą w rozwiązywaniu problemów zbiorowych przy udziale zainteresowanych jednostek i grup lub ich przedstawicieli⁸.

Governance powinno się traktować jako poszukiwanie rzeczywistego podporządkowania administracji – na różnych jej szczeblach: ponadpaństwowym, państwowym, regionalnym i lokalnym – pluralistycznemu społeczeństwu. W konsekwencji, w tej koncepcji można upatrywać elementów tego, co określa się jako „demokrację uczestniczącą”, „demokrację partnerską”, „demokrację interaktywną” czy też „demokrację deliberatywną” – w ramach tego, co nazywane jest „wieloszczeblowym rządzeniem” (*multi-level governance*). Demokracja taka nierozzerwalnie łączy się z poszukiwaniem konsensu społecznego i z dialogiem społecznym⁹. Bazą dla tego typu procesów powinien być odpowiedni kapitał społeczny, a więc działania służące wzrostowi zaufania społecznego. Warto w tym miejscu podkreślić, że zaufanie traktuje się jako jeden z podstawowych elementów sukcesu ekonomicznego, który można osiągnąć między innymi poprzez kształtowanie partnerskich relacji pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi i środowiskiem społecznym przedsiębiorców.

Jak zauważa Francis Fukuyama, społeczeństwa o wysokim poziomie zaufania zorientowane są na grupy wykraczające poza rodzinę, funkcjonujące zarówno w sektorze

---

⁷ H. Izdebski, *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, Warszawa 2009, s. 33.

⁸ R. Kmiecik, P. Antkowiak, M. Balcerek, *Współpraca środowiska...*, s. 11.

⁹ Tamże, s. 34.

gospodarczym, jak i w sektorze organizacji typu *non-profit*, a więc w obrębie społeczeństwa obywatelskiego¹⁰. F. Fukuyama podkreśla zatem związki pomiędzy skutecznym funkcjonowaniem gospodarki i społeczeństwa obywatelskiego. Podzielając ten pogląd Marek Ziółkowski zwraca uwagę na fakt, że zależność jest obustronna: zaufanie wpływa na działania gospodarcze i społeczno-obywatelskie, a dobrze działające instytucje gospodarcze i obywatelskie mogą być szkołą oddolnej współpracy i zaufania¹¹.

Instrumentem, który służy budowie systemu wieloszczeblowego zarządzania publicznego jest niewątpliwie idea partnerstwa, której istota oddaje w pełni założenia powyższej koncepcji. Jest ona od wielu lat z powodzeniem wdrażana w państwach zachodnich, ale również – co warte jest szczególnego podkreślenia – od pewnego czasu w Polsce. Nieśmiałe próby tworzenia partnerstw różnego rodzaju, w tym w szczególności partnerstw lokalnych pokazują, że istnieje realna potrzeba rozpowszechnienia tej metody zarządzania publicznego i wskazania swoistego rodzaju wytycznych dotyczących ich sprawnego funkcjonowania.

W zakresie tworzenia polityk lokalnych współpraca partnerów odbywa się w ramach sześciu obszarów:

- współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań;
- wzajemne informowanie się samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych o planach, zamierzeniach i kierunkach działań;
- współtworzenie przez samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe strategii i programów realizacji polityk publicznych oraz rozwiązań instytucjonalnych;
- konsultowanie przez samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe założeń projektów i aktów normatywnych oraz zasad realizacji innych przedsięwzięć;
- współpraca samorządu i organizacji pozarządowych przy wdrażaniu polityk publicznych;
- uczestnictwo organizacji pozarządowych w ocenie realizacji polityk i programów¹².

---

¹⁰ F. Fukuyama, *Zaufanie. Kapitał społeczny a droga do dobrobytu*, Warszawa-Wrocław 1997; cyt. za M. Ziółkowski, *Spółeczeństwo obywatelskie, transformacja i tradycja we wspólnotach lokalnych*, [w:] *Państwo, samorząd i społeczności lokalne*, red. K. Bondyra, M. S. Szczepański, P. Śliwa, Poznań 2005, s. 35.

¹¹ Tamże, s. 35.

¹² *Model współpracy...*, op. cit.

II. Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań

Realne partnerstwo, którego celem jest szeroko rozumiany rozwój społeczno-gospodarczy danej wspólnoty lokalnej musi się opierać na rzetelnej diagnozie aktualnej sytuacji. Powinien to być obowiązkowy element poprzedzający nawiązanie współpracy między partnerami reprezentującymi różne sektory społeczne. To podstawa efektywnego budowania lokalnych polityk publicznych.

Diagnoza pokazuje, jakie problemy dotyczą poszczególne grupy społeczne, wskazuje na trudności i bariery na drodze do osiągnięcia ich wszechstronnego rozwoju, a także natężenie określonych problemów oraz zagrożenia związane z możliwością ich kumulowania się. Dobrze przygotowana diagnoza rysuje obraz lokalnej społeczności, jej aktywa i pasywa, silne i słabe strony, ale wskazuje także na szanse rozwojowe społeczności i dziedziny ich realizacji. Zawiera ona bowiem analizę lokalnych zasobów (materialnych, ludzkich, kulturowych czy społecznych) i możliwości ich kreatywnego wykorzystania. Zasoby te są niewątpliwie czynnikami warunkującymi szansę poprawy jakości życia mieszkańców. Elementem bardzo istotnym jest konfrontowanie lokalnych zasobów z potrzebami rozwojowymi, wskazywanie na zasoby, które wymagają wzmocnienia¹³.

Diagnoza określa także warunki życia różnych grup mieszkańców, zróżnicowanie dochodów, sytuację na rynku pracy, a także dostęp do istotnych usług społecznych. Tym samym wskazuje ona na czynniki, które w danej społeczności lokalnej wpływają na skalę nierówności społecznych (np. niepełnosprawność, obowiązki opiekuńcze, przynależność do mniejszości etnicznych, samodzielne macierzyństwo, doświadczanie przemocy w rodzinie, dyskryminację ze względu na płeć na rynku pracy, przynależność do grupy wiekowej 50+ itd.) i zasięg wykluczenia społecznego (np. niskie kwalifikacje i wykształcenie, niskie dochody, długoterminowe bezrobocie, niskie aspiracje, pracę w niestabilnych formach zatrudnienia itp.). Identyfikuje ona więc bariery, przed którymi stoją mieszkańcy w zakresie rozwoju osobistego, zawodowego i aktywności obywatelskiej. Ważną częścią diagnozy są zagadnienia organizowania przestrzeni publicznej, w tym stan dostępu do instytucji publicznych, dóbr przyrodniczych, ośrodków rekreacyjnych, instytucji wsparcia. Duże znaczenie ma określenie potrzeb w zakresie realizacji programów rewitalizacji określonych

---

¹³ Ibidem.

miejsce, a także miejsc szczególnie mocno obciążonych problemami społecznymi i ekonomicznymi¹⁴.

Partnerskie reguły współpracy przy tworzeniu diagnozy powinny się opierać na kilku założeniach, z czego najważniejsze to:

- **zasada suwerenności** – oznacza wzajemne poszanowanie niezależności partnerów i prawa do udziału w tworzeniu lokalnej diagnozy;
- **zasada partnerstwa** – oznacza współpracę w tworzeniu treści diagnozy i wykorzystanie wiedzy wszystkich partnerów;
- **zasada pomocniczości** – oznacza, że samorząd i organizacje uzupełniają zakres swojej wiedzy i kompetencji w sprawach dotyczących treści diagnozy;
- **zasada efektywności** – oznacza, że samorząd i organizacje koncentrują wszystkie swoje najlepsze zasoby dla stworzenia rzetelnej diagnozy;
- **zasada uczciwej konkurencji** – oznacza, że samorząd i organizacje działają zgodnie z profilem swojej działalności oferując najlepszy z możliwych wkładów w tworzenie diagnozy;
- **zasada jawności** – oznacza, że partnerzy uczestniczą w procesie tworzenia i upowszechniania diagnozy zgodnie z zasadami przejrzystości¹⁵.

Instrumenty diagnozowania mają umożliwić otrzymanie rzetelnego obrazu lokalnej społeczności, jej mocnych i słabych punktów, mają określać jej szanse rozwojowe i zagrożenia stagnacją. Minimalna zawartość merytoryczna diagnozy obejmuje takie obszary/wskaźniki jak:

- warunki życia materialnego mieszkańców;
- warunki mieszkaniowe;
- rozwój ekonomiczny i dostępność miejsc pracy;
- rozwój edukacji i kultury;
- poziom aktywności obywatelskiej;
- zdrowie publiczne;
- jakość środowiska naturalnego;
- nierówności społeczne¹⁶.

Stąd też powołany zespół badań społecznych pracował nad planem badań i działań niezbędnych do sformułowania cyklicznej diagnozy. Jest to o tyle istotne, że wypracowany

---

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem.

sposób analizowania danych lokalnych powinien być na tyle uniwersalny, aby można było go zastosować w kolejnych latach np. prowadząc ewaluację dotychczasowej współpracy.

III. Założenia metodologiczne prowadzonych badań

Najważniejszym zadaniem stojącym przed zespołem badań społecznych było zaprojektowanie procesu, który ma doprowadzić do sformułowania trafnej diagnozy. Miało to doprowadzić do wykształcenia mechanizmu wspólnego gromadzenia i analizowania wiedzy o lokalnych warunkach życia i rozwoju.

Aby zapewnić jak najwyższą jakość badania zastosowano powszechnie stosowaną w badaniach społecznych metodę triangulacji, która polega na zbieraniu danych za pomocą dwóch lub większej liczby metod, a następnie porównywaniu i łączeniu wyników. Zróżnicowane metody badawcze pozwalają na testowanie tej samej hipotezy oraz znacząco zmniejszają obciążenie błędem, który wynikać może z ograniczeń oraz wad pojedynczych metod. Jeśli w efekcie triangulacji uzyskane efekty dają zbliżone do siebie wyniki wówczas są one bardziej wiarygodne i z pewnością obarczone mniejszym błędem. Za Normanem Denzinem możemy mówić o trzech typach triangulacji:

- **danych** – polega na prowadzeniu badań na podstawie różnych źródeł informacji: wyników ogólnodostępnych badań, dokumentów, wyników badań własnych;
- **metod** – czyli połączenie kilku metod badawczych: analizy danych zastanych, badania ilościowego i badania jakościowego;
- **badaczy** – czyli wnioskowanie przez kilku badaczy, którzy dochodzą do konkluzji niezależnie, a końcowa wersja raportu z badania jest syntezą wspólnych wniosków, które zwiększają wiarygodność całego badania¹⁷.

W przedmiotowym badaniu zastosowanie znalazły wszystkie trzy typy triangulacji.

W przygotowaniu niniejszej diagnozy opierano się przede wszystkim na trzech metodach badawczych, a więc analizie danych zastanych (*desk research*), analizie ilościowej oraz analizie jakościowej.

Desk research (nazywane „badaniami zza biurka” lub „badaniami gabinetowymi”) to metoda, w której wykorzystuje się istniejące (wtórne) dane, najczęściej zgromadzone i przetworzone wcześniej przez instytucje publiczne odpowiadające za badania statystyczne

---

¹⁷ N. Denzin, *Sociological Methods: A Sourcebook*, Chicago 2006.

takie jak: Główny Urząd Statystyczny (GUS) czy Europejski Urząd Statystyczny (Eurostat), różnego rodzaju agencje badawcze, media, czy banki danych, w tym w szczególności banki danych lokalnych. W przygotowaniu analizy wykorzystywano również dane przekazane przez urzędy gmin tj. Cybinkę, Górzycę, Ośno Lubuskie, Rzepin oraz Słubice. Analizowano także istniejące akty prawne, w tym w szczególności akty prawa miejscowego. Przedstawienie ogólnodostępnych danych stanowiło jednak podstawę do przedstawienia najistotniejszej części badań, jaką stała się analiza ilościowa i jakościowa.

Analiza ilościowa, która często określana jest mianem badań ankietowych odegrała kluczową rolę w przygotowaniu raportu. Badania prowadzone były metodą sondażową, przy wykorzystaniu technik ankietowania. Narzędziem był anonimowy kwestionariusz ankiety¹⁸. Ankieta kolportowana była metodą tradycyjną, jak również za pomocą elektronicznego formularza ankiety zamieszczonego na stronie internetowej. W prowadzonych badaniach stosowano pytania zamknięte jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru. W badaniu zamieszczono również pytania metryczkowe, gdzie pytano o płeć, wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania. Pytań merytorycznych było łącznie 35¹⁹. Ankietowani mieli również możliwość wyrazić swoje zdanie w uwagach. W toku prowadzonych badań starano się poruszyć najistotniejsze zagadnienia związane z warunkami życia materialnego mieszkańców; warunkami mieszkaniowymi; rozwojem ekonomicznym i dostępnością miejsc pracy; rozwojem edukacji i kultury; poziomem aktywności obywatelskiej; zdrowiem publicznym; jakością środowiska naturalnego oraz nierównościami społecznymi.

W badaniu zastosowano również analizę jakościową poprzez organizację pikników i dyskusji w ich trakcie na wybrane tematy, które stały się przedmiotem diagnozy. W badaniach jakościowych o wiele ważniejszy niż kontekst statystyczny jest kontekst związany z poszczególnymi odpowiedziami osób badanych. Badania jakościowe są metodą, która

---

¹⁸ Ankieta jest jednym z typów wywiadu pisemnego, gdzie odpowiednio skategoryzowany kwestionariusz, nazywany ankietą, wypełnia respondent (A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Gdańsk 1995). Ankieta polega na rozprowadzaniu (w różny sposób, przez kontakt z badanymi w trakcie rozdawania ankiet, przez ankierów, przez prasę, pocztę itp.) kwestionariusza ankiety i później, po wypełnieniu go przez badanego, zebrania (w różny sposób techniczny) tych kwestionariuszy. Technika kwestionariusza ankiety polega na zadawaniu pytań w celu uzyskania odpowiedzi na temat badanego przedmiotu. Pytania w kwestionariuszu mogą być pytaniami otwartymi lub zamkniętymi. Pytania otwarte zakładają, że możliwa jest na nie dowolna odpowiedź. W przypadku pytań zamkniętych badany wskazuje odpowiedź spośród kilku podanych w kwestionariuszu. Stosuje się również pytania półotwarte, w których przygotowane są z góry warianty odpowiedzi oraz pozostawiona jest pewna swoboda respondentom, która np. umożliwia im uzasadnienie swojej odpowiedzi. Inną grupę pytań w ankiecie stanowią pytania odnoszące się do osoby badanego (pytania metryczkowe). Wśród nich występują pytania o wiek, płeć, itp. (J. Wódz, *Socjologia dla prawników i politologów*, Warszawa 2000). Więcej na temat prowadzenia badań empirycznych: J. Sztumski, *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Katowice 1999; S. Nowak, *Metodologia badań socjologicznych*, Warszawa 1970).

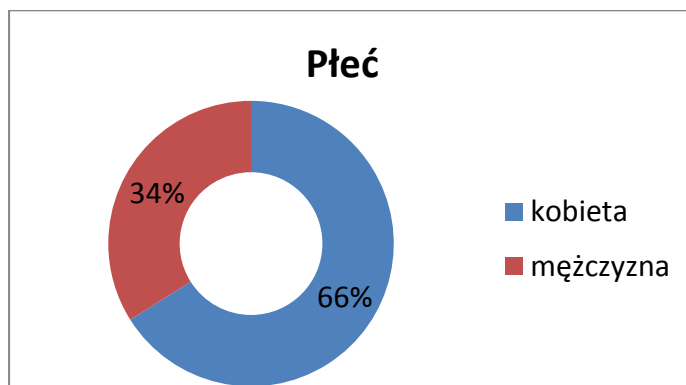
¹⁹ Na potrzeby tego raportu cząstkowego przeanalizowano jedynie wybrane pytania związane merytorycznie z prezentowanym obszarem.

pozwała poznać motywacje, postawy, oceny, pragnienia i potrzeby konkretnej grupy docelowej.

Zebrane za pomocą kwestionariusza ankiety dane zostały zweryfikowane pod kątem ich wartości i przydatności badawczej, wprowadzone do komputera i poddane operacjom typu statystycznego. W ten sposób zebrane informacje zostały poddane analizie ilościowej i jakościowej w kontekście postawionych wcześniej pytań badawczych. Wyniki badań empirycznych przedstawione są w rozkładzie procentowym. Łącznie w przeprowadzonym badaniu ankietowym zebrano 936 arkuszy ankiety. Z uwagi na losowy dobór próby badawczej oraz ograniczoną skalę prowadzonych badań wyniki nie są dostatecznie reprezentatywne dla ogólnej populacji powiatu ślubickiego. Charakter badania powoduje jednak, że wiedza uzyskana w jego trakcie jest ciekawa i ważna, a także upoważnia do rzetelnej oceny, niemniej z dużą dozą ostrożności.

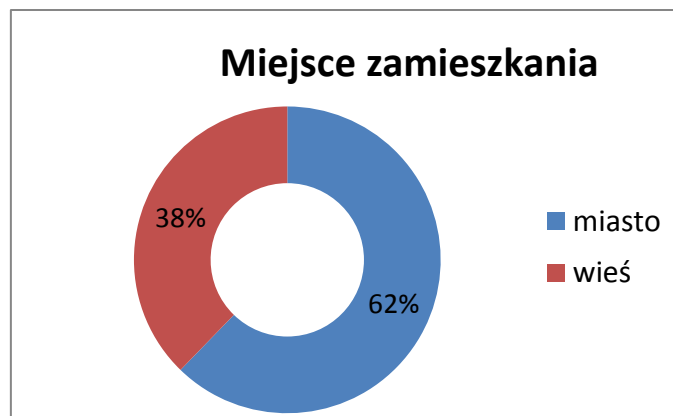
IV. Charakterystyka badanej grupy respondentów

Zanim omówione zostaną wyniki badań ankietowych na tle informacji pochodzących ze źródeł zastanych należy scharakteryzować badaną grupę respondentów. W badaniu wzięło udział 936 osób, z czego 2/3 stanowiły kobiety co pokazuje poniższy wykres.

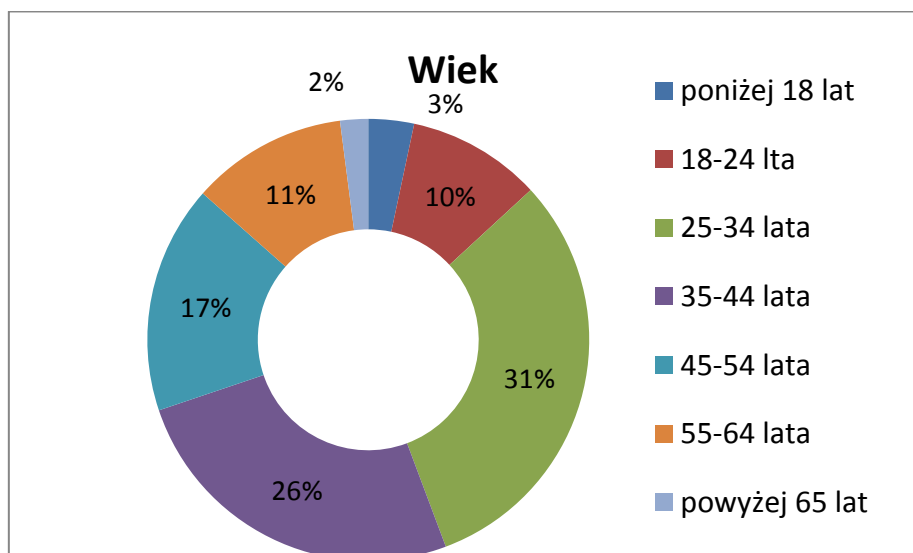
Źródło: opracowanie własne.

Spośród wszystkich badanych osób dominowali mieszkańcy miast (62%), natomiast mieszkańcy wsi stanowili 38%, co widać na poniższym wykresie.

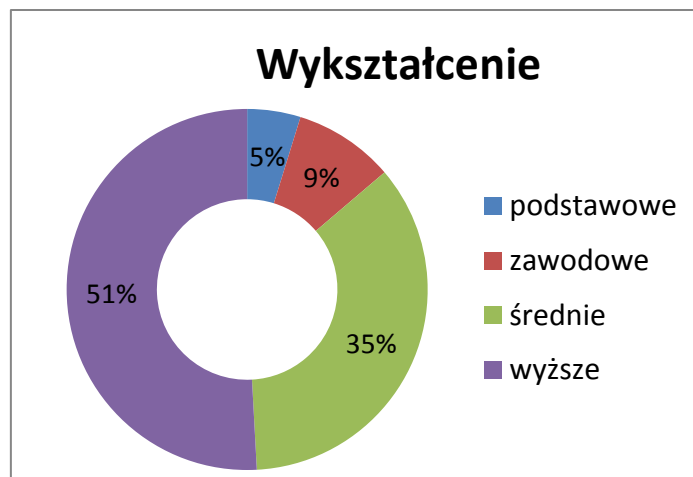
Źródło: opracowanie własne.

Jeśli chodzi o strukturę wiekową ankietowanych osób to wyraźnie dominowały dwie grupy, a więc osoby wieku 25-34 lat oraz 35-44 lat. Osoby najstarsze oraz najmłodsze stanowiły mniejszość, co widać wyraźnie na poniższym zestawieniu.

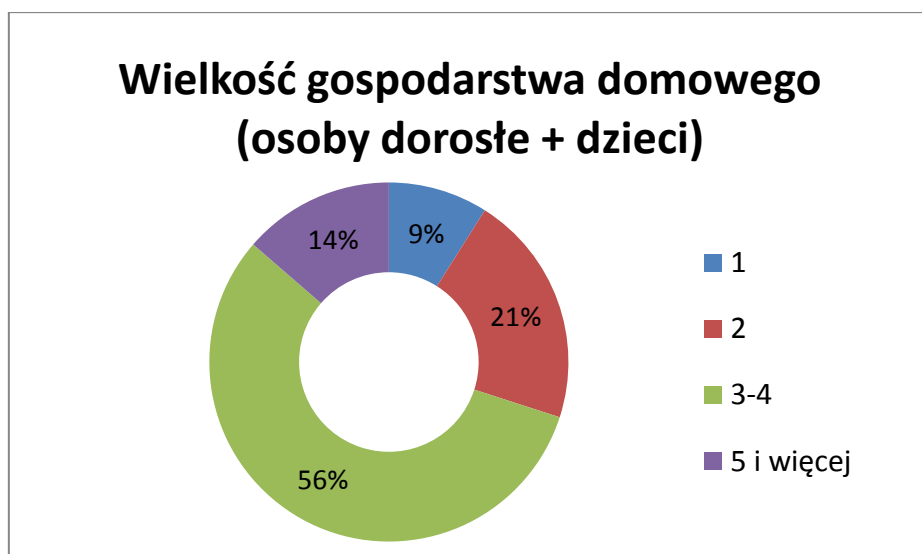
Źródło: opracowanie własne.

Jeśli chodzi o wykształcenie osób, które zechciały wziąć udział w badaniu ankietowym na załączonym poniżej wykresie widać wyraźnie, że ponad połowę pytanych stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym, a co trzecia pytana osoba posiadała wykształcenie średnie. Niespełna co dziesiąta osoba mogła wykazać się posiadaniem wykształcenia zawodowego, natomiast zaledwie co dwudziesty respondent posiadał wykształcenie podstawowe.

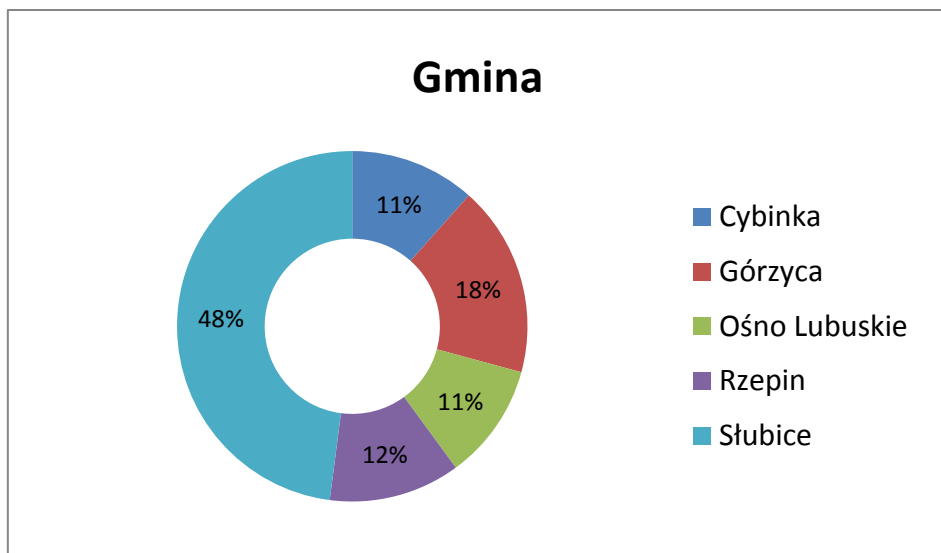
Źródło: opracowanie własne.

Ważnym wskaźnikiem charakteryzującym badaną grupę respondentów okazała się również wielkość gospodarstwa domowego, w skład której zaliczano zarówno osoby dorosłe jak również dzieci. W badaniu dominowały więc ankietowani wchodzący w skład 3-4 osobowych gospodarstw domowych, co piąty ankietowanych wchodził w skład gospodarstwa 2 osobowego, co dziesiąty ankietowany to osoba zamieszkująca samotnie, natomiast 14% ankietowanych do gospodarstwa 5 i więcej osobowe. Szczegóły pokazuje poniższy wykres.

Źródło: opracowanie własne.

Ostatnim kryterium, ale jak się wydaje kluczowym była gmina, z której pochodził respondent. W kręgu zainteresowania badaczy znaleźli się bowiem mieszkańcy całego powiatu ślubickiego tj. gmin: Cybinka, Górzycy, Ośno Lubuskie, Rzepin oraz Słubice. W całym badaniu dominowali mieszkańcy gminy Słubice, bowiem było ich niespełna połowa, co wydać na poniższym wykresie.

Źródło: opracowanie własne.

V. Diagnoza – warunki mieszkaniowe

Obszarem zainteresowania tego fragmentu diagnozy stanowiącego jednocześnie wyodrębniony raport cząstkowy stało się szeroko rozumiane warunki mieszkaniowe na terenie powiatu słubickiego. Przeanalizowano więc takie zagadnienia jak bezpieczeństwo publiczne

w miejscu zamieszkania, dostępność i charakterystykę lokali mieszkalnych na badanym terenie, dostęp do sieci wodociągowej, centralnego ogrzewania, sieci gazowej, kanalizacji oraz energii elektrycznej. Przenalizowano również budownictwo w powiecie słubickim i ich dostępność, sytuację gospodarczą w regionie, poziom cen i usług konsumpcyjnych, a także sytuację finansową poszczególnych jednostek samorządowych oraz dostęp do edukacji.

Główny celem niniejszego raportu cząstkowego było znalezienie odpowiedzi na pytanie: ***Jakie są warunki mieszkaniowe mieszkańców powiatu słubickiego?*** Poszukując odpowiedzi na to pytanie opierano się zarówno na danych zastanych, jak również na wynikach badań ankietowych

Z uwagi na fakt, że prezentowany raport cząstkowy jest jedynie fragmentem całościowej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu słubickiego pominięto w nim rozważania związane z warunkami życia materialnego mieszkańców; rozwojem ekonomicznym i dostępnością miejsc pracy; rozwojem edukacji i kultury; poziomem

aktywności obywatelskiej; zdrowiem publicznym; jakością środowiska naturalnego oraz nierównościami społecznymi.

Jednym z podstawowych zagadnień, jakie należy wziąć pod uwagę rozpatrując warunki mieszkaniowe mieszkańców jest poziom bezpieczeństwa. Jest to element, który warunkuje zakup czy najem lokalu, bądź też budowę własnego domu w danym rejonie. Służbą, która w głównej mierze ma za zadanie zadbać o bezpieczeństwo mieszkańców w powiecie ślubickim jest oczywiście Policja.

Zakres działań Policji jest powszechnie znany i nie zostanie tu omówiony. Warto jednak przyrzeć się strukturze Policji w omawianym powiecie. Najważniejszą postacią w tej strukturze jest oczywiście Komendant Powiatowy, którym jest aktualnie podinspektor Rafał Wawrzyniak. Komenda powiatowa składa się ponadto z Wydziału Prewencji, Wydziału Kryminalnego oraz Wydziału Ruchu Drogowego. Prócz tego, jako jednostki podległe funkcjonuje Komisariat Policji w Rzepinie, a także Posterunek Policji w Cybince oraz Posterunek Policji w Ośnie Lubuskim. Dodatkowo we wszystkich gminach powiatu funkcjonują dzielnicowi²⁰.

Warto podkreślić fakt, że ślubicka Policja prowadzi szereg akcji informacyjnych oraz programów prewencyjnych. Informacje o nich zamieszcza chociażby na stronie internetowej w dziale „Policja radzi”. Znajdziemy tam takie kategorie jak: Zgłoś autokar do kontroli; Karta Praw Ofiary; Przemoc w rodzinie; Bądź ostrożny gdy ktoś puka do drzwi; Chroń swoje dziecko; Porady dla podróżujących publicznymi środkami transportu; Na imprezie – uważaj na tabletkę gwałtu!; Jak uchronić samochód przed kradzieżą i włamaniem; Jak uniknąć kradzieży telefonu komórkowego; Jak uniknąć napadu na drodze; Jak uniknąć ulicznego napadu; Jak zabezpieczyć mieszkanie; Porady dla kobiet; Bezpieczny wypoczynek nad wodą; Bezpieczna zabawa na łodzi; Jak bezpiecznie kupować w sieci?; Bezpieczne dziecko w sieci; Korzystasz z bankomatu? Płacisz kartą? Bądź ostrożny!; Fajerwerki – bezpieczeństwo; Przeciw narkotykom; Uważaj na „wnuczka”! Jak zabezpieczyć działkę przed włamaniem; Zaginięcie dziecka? Uniknij tragedii!; Jak rozpoznać, że ktoś z bliskich znajduje się pod wpływem sekty; Skimming i phishing; „NIE dla czadu!” oraz Ruch Drogowy²¹.

W jaki sposób wszystko to przekłada się na poziom bezpieczeństwa w powiecie ślubickim? Warto przyrzeć się nieco statystykom. W 2012 roku odnotowano 2 424

---

²⁰ <http://www.slubice.lubuska.policja.gov.pl>, 19.09.2014 r.

²¹ Ibidem.

przestępstwa stwierdzone przez Policję i prokuraturę zakończone postępowaniami przygotowawczymi. Z tego 1 601 przestępstw miało charakter kryminalny, 223 to przestępstwa gospodarcze, a 481 to przestępstwa drogowe. Z tej ogólnej liczby przestępstw aż 70 dotyczyło zachowań przeciwko życiu i zdrowiu, a 829 przeciwko mieniu²².

Ze społecznego punktu widzenia, prócz liczby czynów zabronionych istotniejszą informacją wydaje się być ich wykrywalność. W powiecie ślubickim jest ona bardzo wysoka, bowiem w 2012 roku wyniosła 78,6%. Warto podkreślić, że pod względem skuteczności jest to trzeci, po powiecie żagańskim i nowosolskim wynik w województwie lubuskim. Co równie ważne – w stosunku do 2005 roku wykrywalność przestępstw wzrosła o 4,4%²³.

Trzeba jednak odnotować, że na terenie gminy Słubice funkcjonuje również Straż Miejska, do zadań której zaliczamy takie przedsięwzięcia jak:

- ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych;
- czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym;
- współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń;
- zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia;
- ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej;
- współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych;
- doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób;
- informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;

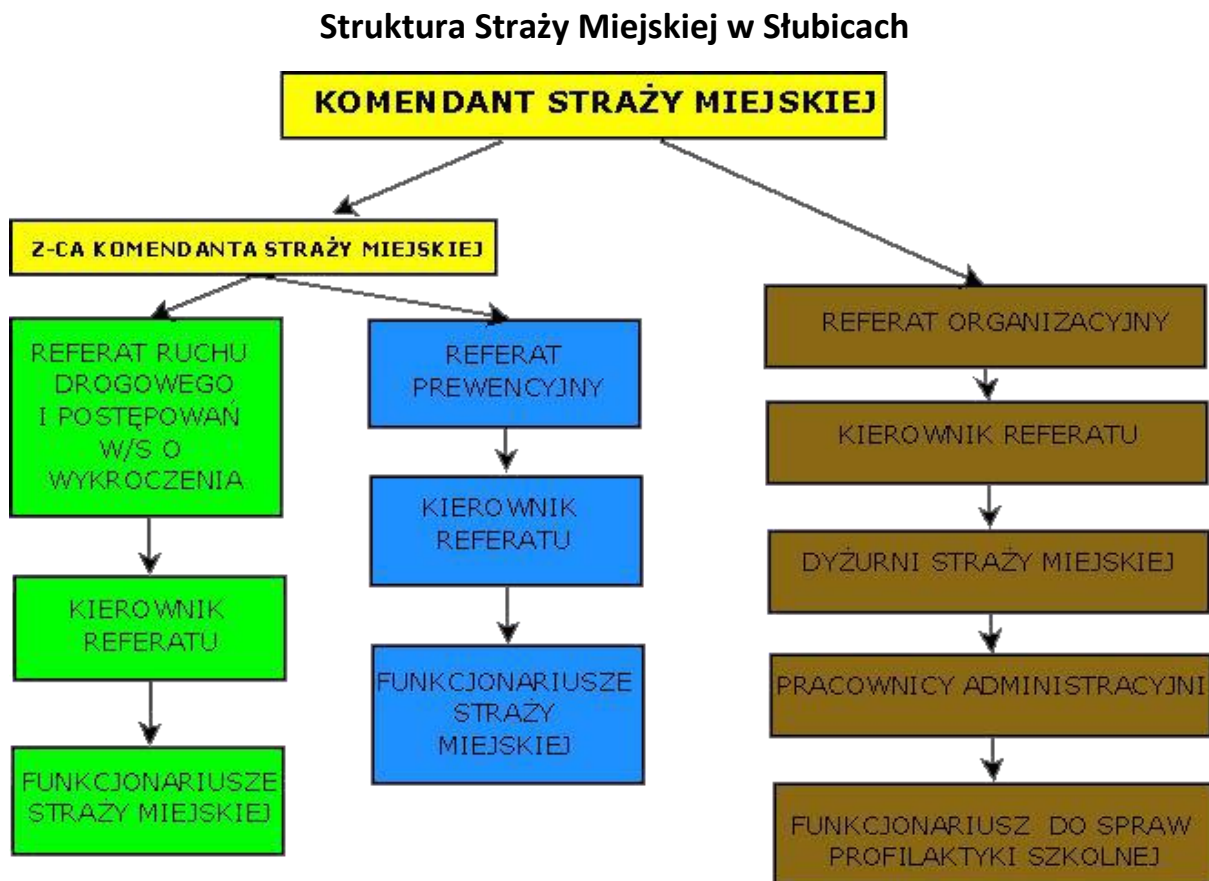
---

²² *Województwo Lubuskie 2013. Podregiony, Powiaty, Gminy*, Zielona Góra 2013, s. 74.

²³ *Ibidem*, s. 76.

- konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy²⁴.

Straż gminna posiada określoną strukturę (na rysunku poniżej) oraz finansowana jest z budżetu gminy. Chociaż liczba i charakter zadań strażników miejskich jest imponująca to efektywność ich działania często poddawana jest w wątpliwość.

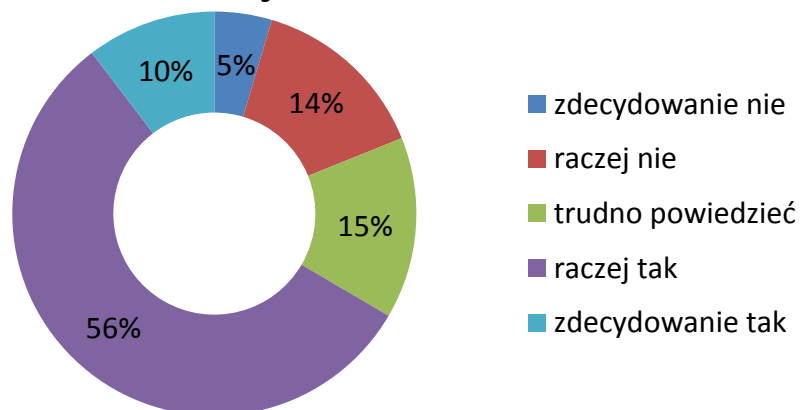
Źródło: <http://www.strazmiejska.slubice.pl/wp-content/uploads/2010/12/sm.png>

Czy więc mieszkańcy powiatu słubickiego czują się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania? Okazuje się że 2/3 spośród ankietowanych osób stwierdziło, że czuje się bezpiecznie, co piąty pytany był przeciwnego zdania, natomiast 15% pytanych osób nie wskazało jednoznacznie odpowiedzi. Jak się wydaje jest to wynik zadowalający jeśli pamiętać o fakcie, że powiat słubicki jest terenem przygranicznym i prócz standardowej przestępczości występującej we wszystkich zakątkach naszego kraju, mamy tu do czynienia z przestępczością związaną z faktem jego położenia na granicy polsko-niemieckiej.

²⁴ http://www.strazmiejska.slubice.pl/?page_id=58, 27.09.2014 r.

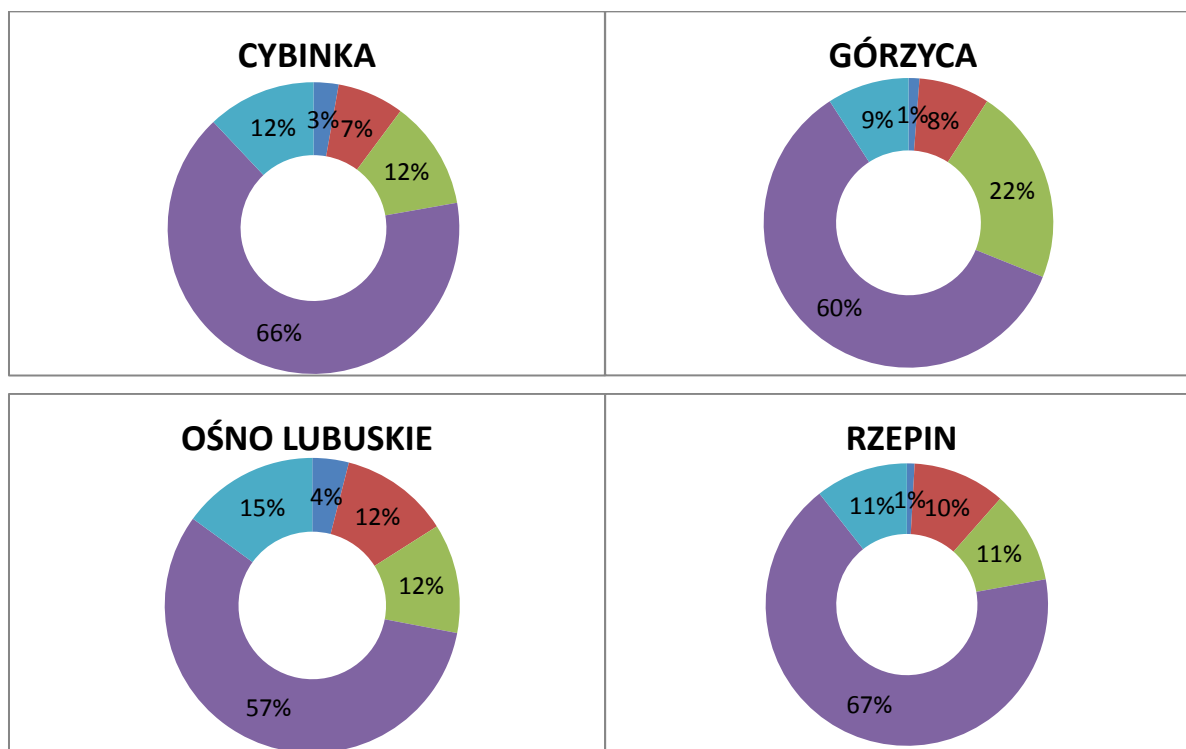

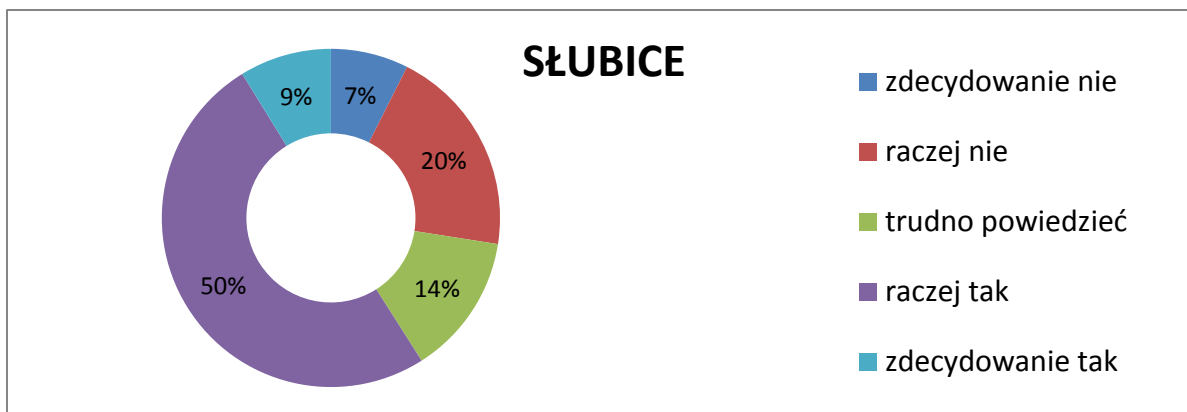
5. Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania ?

Źródło: opracowanie własne.

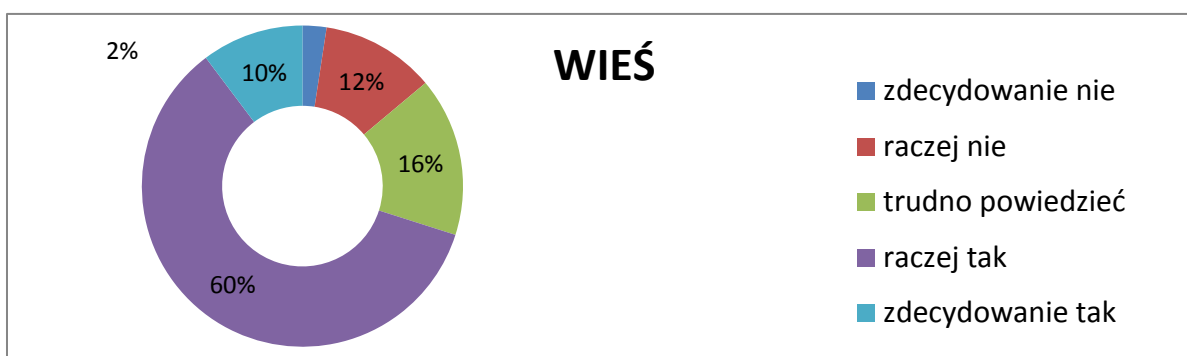
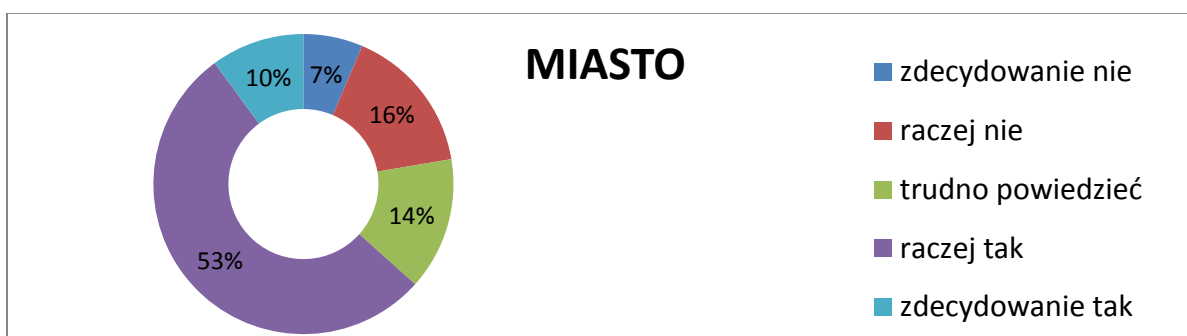
W tak sformułowanym pytaniu warto pokusić się jednak o analizę dotyczącą zróżnicowania ocen mieszkańców powiatu uwzględniając chociażby gminę, z której pochodzą. Z odpowiedzi respondentów jasno wynika, że najniebezpieczniej jest w gminie Słubice, najbezpieczniej zaś w gminie Cybinka. Wynikać to może ze specyfiki tych jednostek. Gmina Słubice jest największą jednostką administracyjno-terytorialną pod względem liczby ludności. Jej charakter oraz poziom urbanizacji uprawomocnia więc takie twierdzenie. Całość zestawienia zamieszczono poniżej.

Źródło: opracowanie własne.

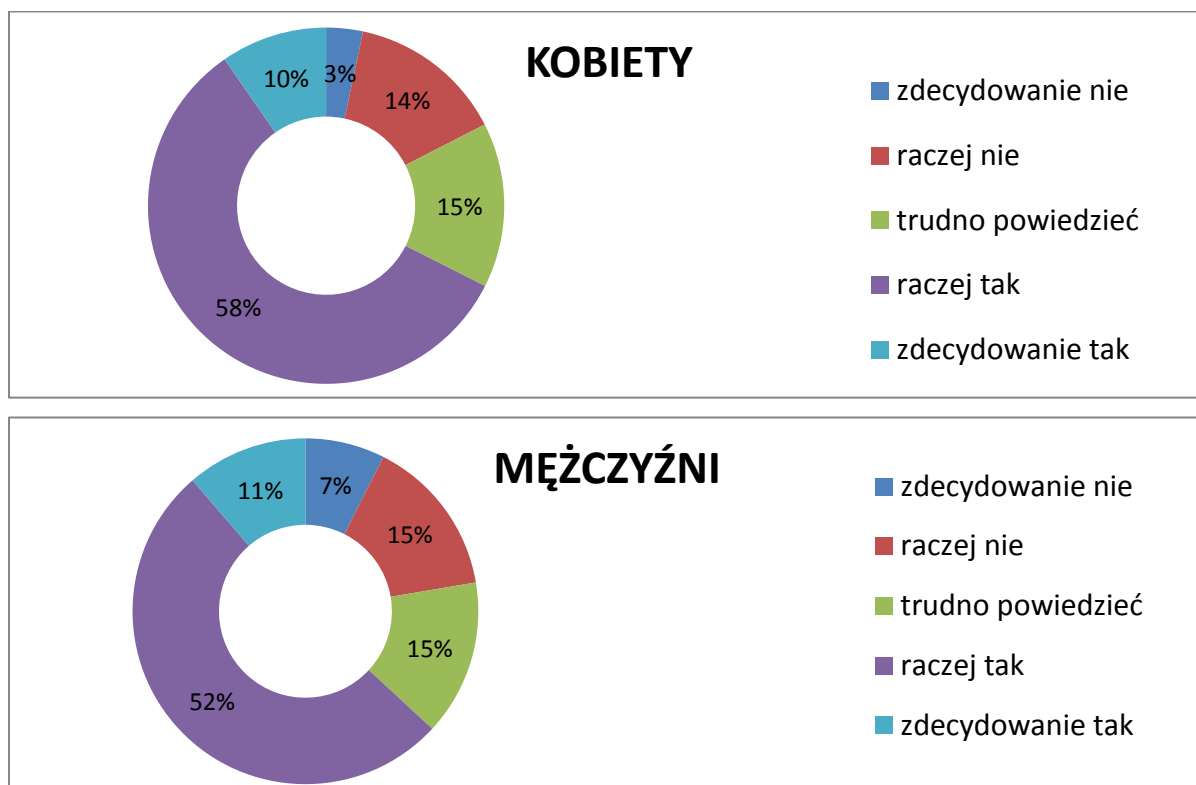
Warto także sprawdzić odpowiedzi respondentów uwzględniając ich miejsce zamieszkania. Z poniższego zestawienia wynika, że mieszkańcy wsi charakteryzują się wyższym poczuciem bezpieczeństwa aniżeli mieszkańcy miast, co związane jest ze specyfiką obu typów jednostek administracyjnych. Mówiąc bardzo ogólnie, w miastach istnieje większa liczba potencjalnych zagrożeń aniżeli na wsi.

Źródło: opracowanie własne.

W kontekście bezpieczeństwa warto także sprawdzić, czy czynnikiem różnicującym odpowiedzi respondentów będzie płeć. Jak się bowiem powszechnie uważa kobiety winny być narażone na większe niebezpieczeństwo. Tymczasem w badania okazało się, że jest

odwrotnie. To mężczyźni statystycznie częściej aniżeli kobiety wyrażali niepokój, co widać na poniższym zestawieniu.

Źródło: opracowanie własne.

Analizując warunki mieszkaniowe trzeba przede wszystkim przyjrzeć się charakterystyce dostępnych lokali mieszkalnych, ich liczbie, rodzajom czy powierzchni. W powiecie ślubickim mamy aktualnie 15 839 mieszkań, w skład których wchodzi 62 229 izb (pomieszczeń). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m² wynosi 1 249 837. Przeciętnie więc w mieszkaniu mamy 3,93 izby, a jedno mieszkanie przypada na 2,99 mieszkańca. Na jedną izbę przypada również 0,76 mieszkańca. Jeśli natomiast przyjrzymy się bliżej sytuacji w poszczególnych gminach to wygląda ona następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w tys. m ²	Przeciętna		
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na:	
					1 mieszkanie	1 izbę
Powiat ślubicki	15 839	62 229	1 249 837	3,93	2,99	0,76
Cybinka	1 998	8 785	161 668	4,40	3,37	0,77
Górzycza	1 233	5 089	94 225	4,13	3,45	0,84
Ośno Lubuskie	2 105	8 438	159 996	4,01	3,08	0,77
Rzepin	3 352	13 172	246 662	3,93	2,98	0,76
Ślubice	7 151	26 745	487 286	3,74	2,78	0,74

Źródło: *Województwo Lubuskie 2013...*, op. cit., s. 145.

Na powyższym wykresie widać wyraźnie, że największą liczbę izb w mieszkaniu mamy w gminie Cybinka, natomiast w Górzycy liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie jest największa. Podobnie Górzycy jest tą gminą, gdzie na jedną izbę przypada najwięcej osób, bo aż 0,84.

W końcu 2012 roku długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła w powiecie ślubickim 301 km. Powiat mieści się w grupie tych o niższej wartości wskaźnika zagęszczenia sieci wodociągowej – na 100 km² powiatu ślubickiego przypadało 30,1 km wodociągu (wobec 47,6 km średnio w województwie). We wszystkich gminach powiatu zagęszczenie sieci było mniejsze od średniego w województwie i wyniosło od 21 km na 100 km² w gminie Ośno Lubuskie do 42,3 km na 100 km² w gminie Ślubice.

Za to w powiecie ślubickim notuje się najwyższy wskaźnik korzystających z sieci wodociągowej wśród powiatów województwa lubuskiego. W 2012 roku z sieci wodociągowej korzystało 92,3% ludności powiatu (wobec 89,7% średnio w województwie), najwięcej w gminie Ośno Lubuskie (97,1% ogółu ludności gminy), a najmniej w gminie Rzepin (85,0%).

W 2012 roku przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w powiecie ślubickim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 29,4 m³, tj. o 2,4% więcej niż przeciętnie w województwie. Najwyższe zużycie wody notowano w gminie Ślubice (32,9 m³ na 1 mieszkańca).

Długość sieci kanalizacyjnej w powiecie ślubickim wyniosła blisko 180 km, a w przeliczeniu na 100 km² 18,0 km, tj. o 8,4% więcej niż przed rokiem. Było to jednak o 21,1% mniej niż średnio w województwie. W układzie przestrzennym największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej występuje w gminie Ślubice (30,7 km na 100 km²), a najmniejsze w gminie Cybinka (10,9 km na 100 km²). W końcu 2012 roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 61,8% ludności powiatu (wobec 64,9% średnio w województwie). Najlepiej skanalizowana jest gmina Ślubice (81,0% ludności gminy korzystało z sieci kanalizacyjnej), a najgorzej gmina Cybinka (odsetek korzystających z sieci wyniósł 38,0%).

W powiecie ślubickim w końcu 2012 r. w populacji gospodarstw domowych było 16,2 tys. odbiorców energii elektrycznej. Zużyta przez nich energia stanowiła 4,5% ogółu energii zużytej w województwie. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych wyniosło 2 034 kWh, tj. o 0,3% więcej niż przeciętnie w województwie, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu wyniosło 694 kWh.

Powiat słubicki wyróżnia relatywnie wysokie zagęszczenie sieci gazowej wśród powiatów województwa lubuskiego (pomijając miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zieloną Górę). W końcu 2012 r. długość sieci gazowej wyniosła 344 km (o 0,2% więcej niż w 2011 r.), a w przeliczeniu na 100 km² – 34,4 km (wobec 27,2 km średnio w województwie). Największe zagęszczenie sieci gazowej w powiecie notowano w gminie Słubice (73,8 km na 100 km²) oraz Rzepin (34,7 km). W porównaniu do 2011 r. wzrosła liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu (o 3,4%, tj. do 7,1 tys.), najbardziej znacząco w gminie Słubice (o 3,9%). Przeciętnie zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło blisko 825 m³, tj. o 19,6% więcej niż średnio w województwie i o 0,9% więcej niż w 2011 r.²⁵

Podsumowując wśród wszystkich lokali mieszkalnych, których w powiecie mieliśmy łącznie 15 839, do poszczególnych sieci przyłączonych zostało:

- wodociąg – 15 706;
- ustęp – 15 388;
- łazienka – 14 994;
- centralne ogrzewanie – 12 390;
- gaz z sieci – 7 039²⁶.

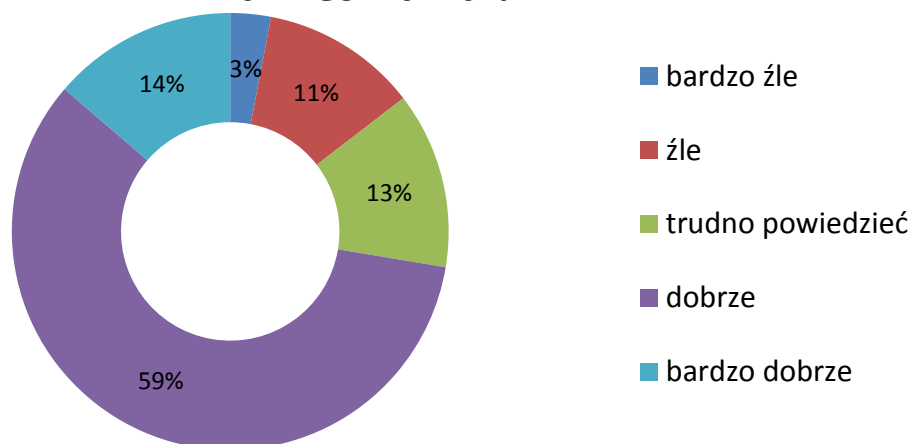
W tym kontekście warto było zapytać samych mieszkańców powiatu słubickiego jak oceniają oni swoje warunki zamieszkania. Zdecydowana większość, bo aż 73% dobrze oceniło warunki, w których mieszka, natomiast przeciwnego zdania było zaledwie 14% pytanych, co pokazuje poniższy wykres.

---

²⁵ *Portrety powiatów i gmin województwa lubuskiego w 2012 r.*, Zielona Góra 2013, s. 51-52.

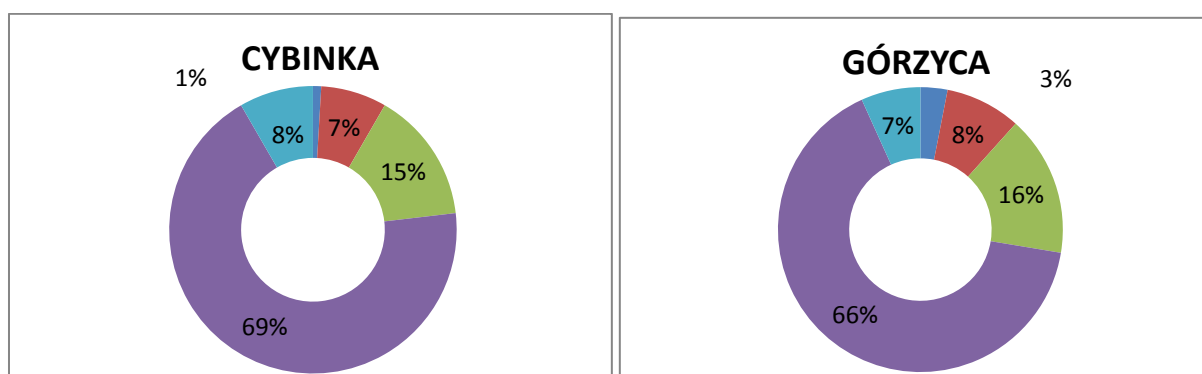
²⁶ *Województwo Lubuskie 2013...*, op. cit., s. 150.

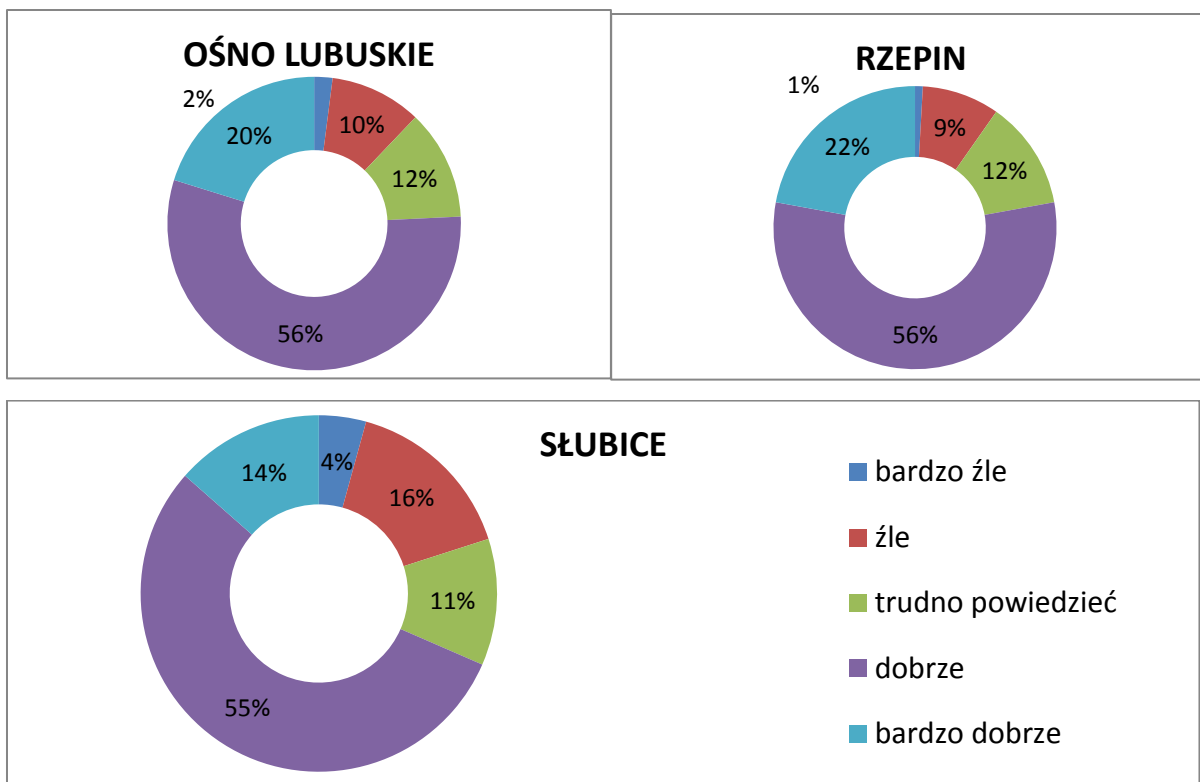
6. Jak Pan(i) ocenia swoje warunki zamieszkania ?

Źródło: opracowanie własne.

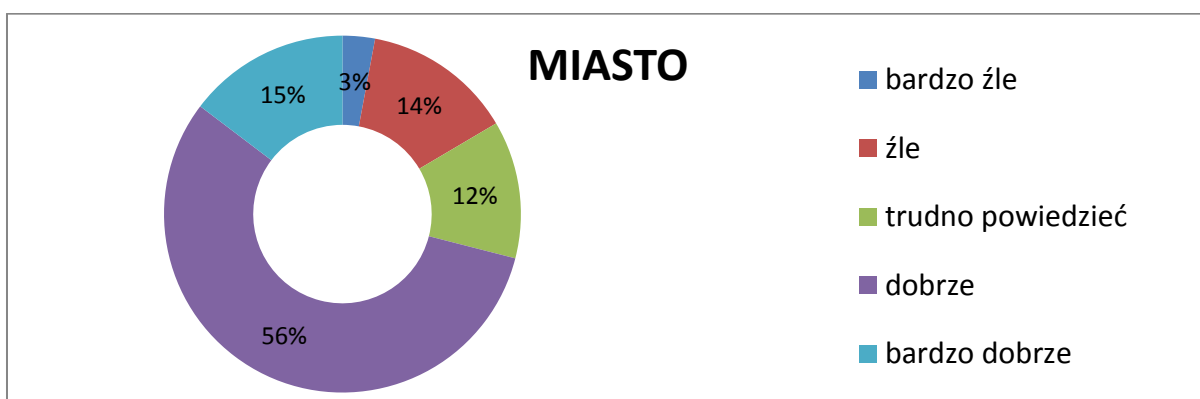
Warto spojrzeć na odpowiedzi respondentów uwzględniając ich rodzinną gminę. Okazuje się bowiem, że tego rodzaju zestawienie daje dość zaskakujące wyniki. Mimo bowiem dość dobrego doposażenia lokali mieszkalnych w gminie Słubice, to tam właśnie pojawiło się najwięcej negatywnych opinii na temat warunków zamieszkania. Najwyższe noty, mimo niskiej pozycji w rankingach dotyczących różnych sieci przesyłowych pojawiły się w odniesieniu do gminy Cybinka. Zachodzi podejrzenie, że ankietowane osoby odpowiadając na pytanie dotyczące warunków zamieszkania nie myśleli o ich lokalu mieszkalnym, ale raczej o całej okolicy, w której zamieszkują.

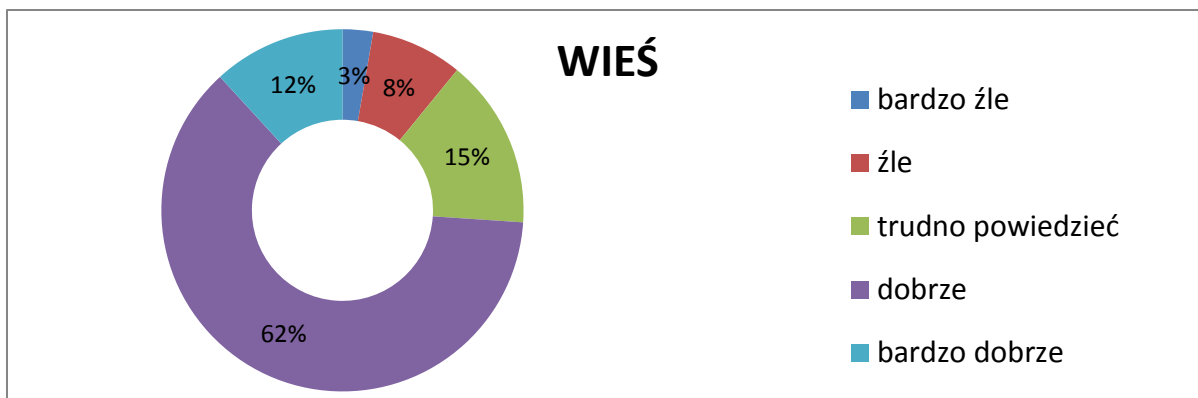

Źródło: opracowanie własne.

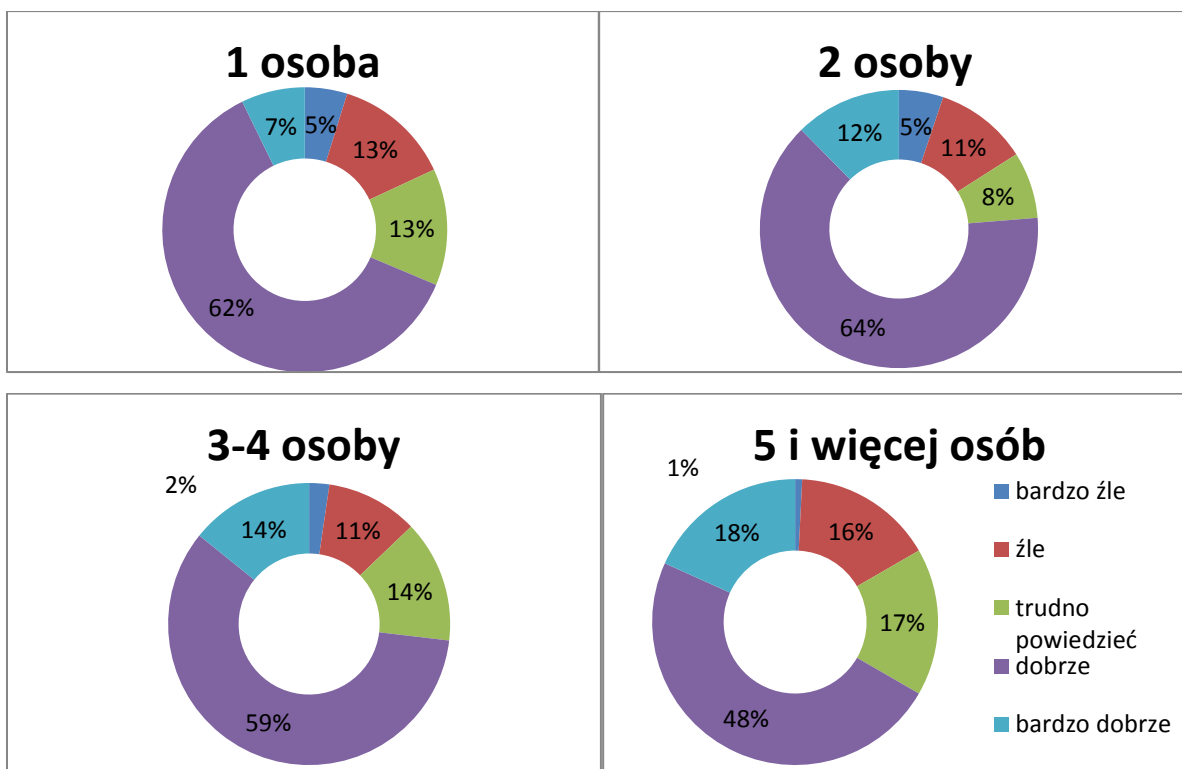
Jeśli spojrzymy na odpowiedzi respondentów na tak sformułowane pytanie poprzez pryzmat miejsca ich zamieszkania, to okazuje się, że nieco lepiej swoje warunki mieszkaniowe ocenili mieszkańcy wsi. Wynika to najpewniej z faktu, że powierzchnia lokali mieszkalny na wsi (głównie domy jednorodzinne) jest większa, co zapewnia lepszy komfort życia. Pokazuje to wyraźnie poniższe zestawienie.

Źródło: opracowanie własne.

Elementem, który może mieć wpływ na ocenę własnych warunków mieszkaniowych może być również liczba osób w gospodarstwie domowym. Najlepiej swoje warunki mieszkaniowe ocenili respondenci zamieszkujący w gospodarstwach dwuosobowych. Najmniej pozytywnych odpowiedzi odnotowano wśród osób wchodzących w skład gospodarstw 5 i więcej osobowych, co można uzasadnić potrzebami związanym z przestrzenią na jednego mieszkańca, co widoczne jest na zestawieniu poniżej.

Źródło: opracowanie własne.

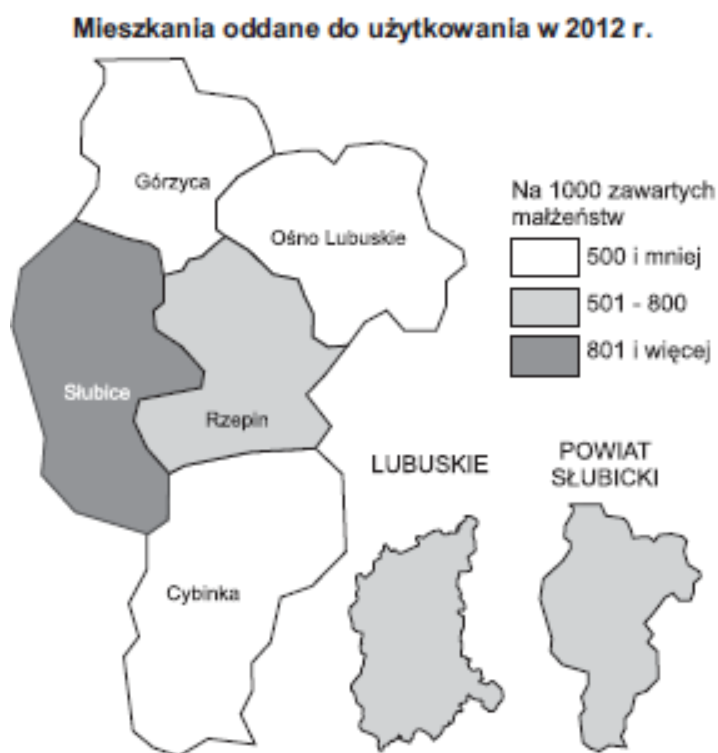
Analizując sytuację mieszkaniową w powiecie ślubickim warto odnotować, że w 2012 roku oddano do użytkowania 121 mieszkań (tj. o 19,8% więcej niż przed rokiem), w tym

83,5% w budownictwie indywidualnym. Większość mieszkań oddanych do użytkowania była zlokalizowana w obszarze miejskim (66,1%), m.in. miejskiej części gmin: Słubice (37,2%), Rzepin (19,0%), Ośno Lubuskie (8,3%). Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców powiatu w 2012 r. wyniósł 2,5 wobec 3,1 średnio

w województwie. W przeliczeniu na 1 000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania ponad 526 mieszkań, tj. o 9,8% mniej niż średnio w województwie, jednak o 29,2% więcej niż

w 2011 r. Szczegóły prezentuje poniższa mapa oraz tabela.

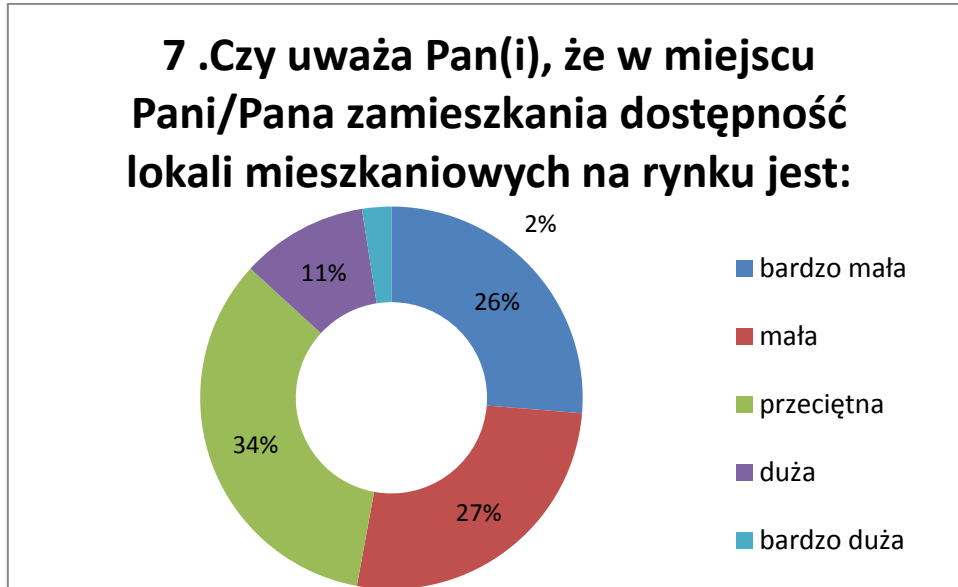
Źródło: Portrety powiatów..., op. cit., s. 52.

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w m ²	Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Powiat Słubicki	121	552	13 352	110,3
Cybinka	3	17	399	133,0
Górzycza	5	27	570	114,0
Ośno Lubuskie	10	53	1 415	141,5
Rzepin	31	125	2 925	94,4
Słubice	72	330	8 043	111,7

Źródło: Portrety powiatów..., op. cit., s. 52.

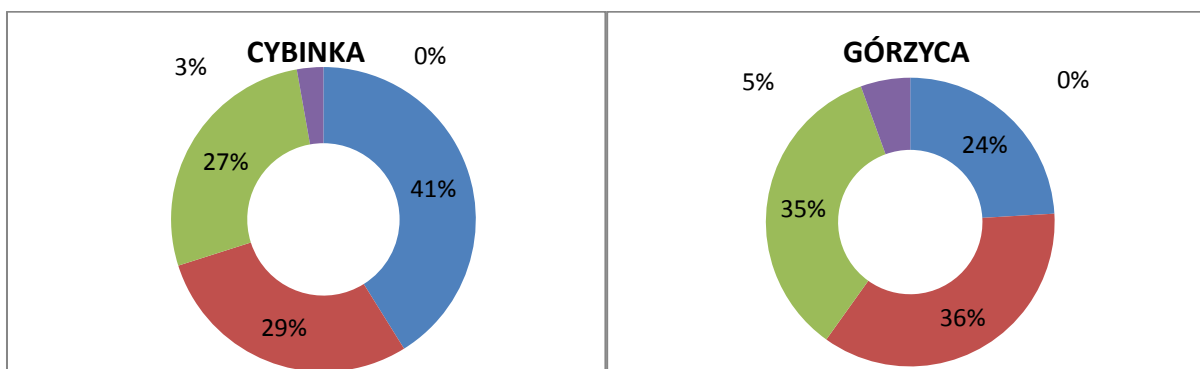
Czy jednak przyrost nowych lokali mieszkalnych sprawia, że w opinii mieszkańców dostępność ich na rynku jest duża? O to zapytano mieszkańców powiatu. Okazało się, że

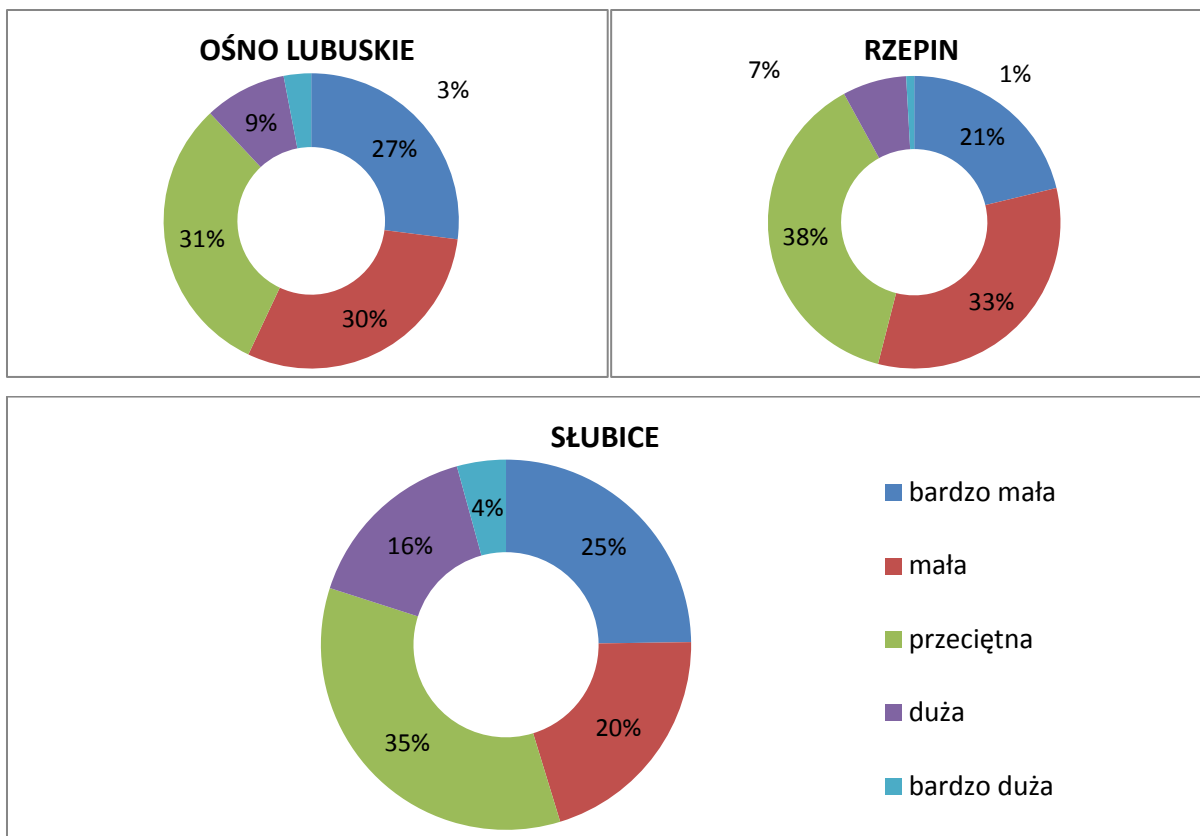
ponad połowa pytaných osób uznała, iż ta dostępność jest mała bądź też bardzo mała, a zaledwie 13% uznało, że jest odwrotnie. Co trzecia pytana osoba uznała, że ta dostępność jest przeciętna, co obrazuje poniższy wykres.

Źródło: opracowanie własne.

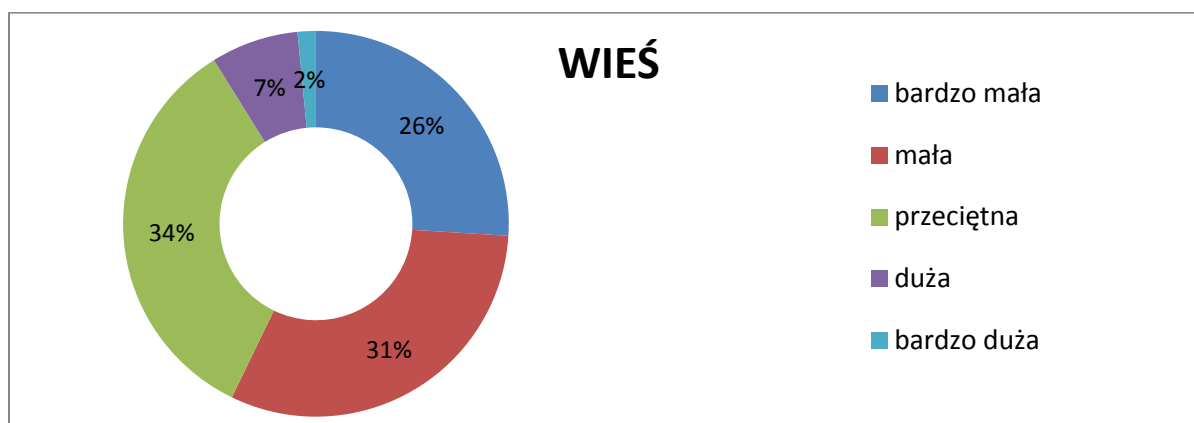
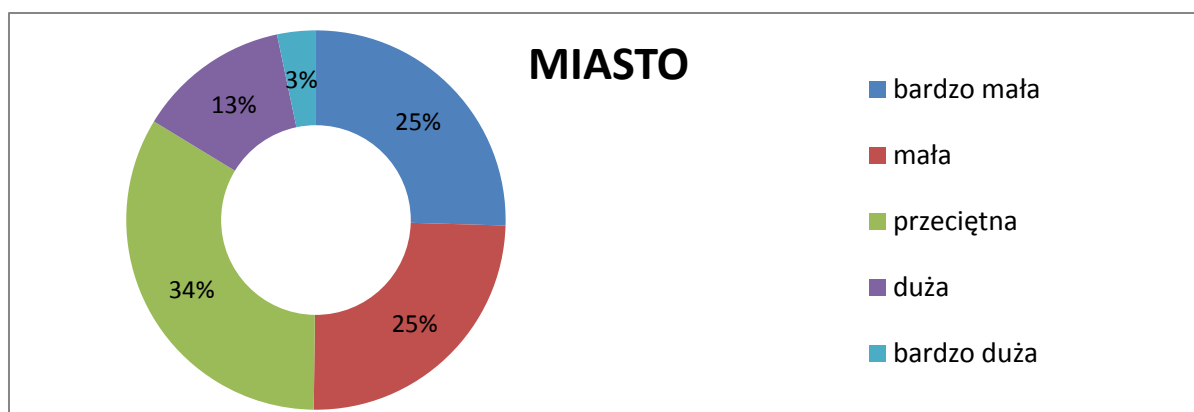
W tym pytaniu należało rozstrzygnąć, czy uwzględniając gminę, z której pochodzą respondenci ich odpowiedzi będą się znacząco różnić. Nie ulega wątpliwości, że najgorsza sytuacja jeśli chodzi o dostępność lokali mieszkalnych ma miejsce w gminie Cybinka. W tym przypadku siedmiu na dziesięciu pytaných respondentów zaznaczyło odpowiedź bardzo mała bądź mała i jednocześnie zaledwie 3% badanych uznało, że jest ona duża. Na drugim końcu skali znalazła się gmina Słubice, gdzie wprawdzie 45% osób uznało, że o lokal mieszkalny trudno się starać, ale za to 20% uznało, że jest ich na rynku dużo, co widać wyraźnie na poniższym zestawieniu.

Źródło: opracowanie własne.

Kiedy natomiast spojrzymy na odpowiedzi respondentów poprzez pryzmat miejsca ich zamieszkania okazuje się, że 57% mieszkańców wsi stwierdziło, iż dostępność jest mała bądź też bardzo mała, a zaledwie 9% uznało że jest ona duża bądź też bardzo duża. Inaczej sytuacja wyglądała w przypadku mieszkańców miast, gdzie 50% pytanych osób uznało, iż dostępność jest mała bądź też bardzo mała, ale 16% uznało, iż jest ona duża bądź też bardzo duża. Zarówno w przypadku mieszkańców wsi jak i miast odsetek osób, które uznały, że mamy do czynienia z przeciętną dostępnością lokali mieszkalnych i wyniósł dokładnie 34%, co widać na poniższym zestawieniu.

Źródło: opracowanie własne.

Podjmując decyzję o wyborze miejsca do życia pod uwagę bierze się wiele czynników, z których dwa zostaną poddane rozważeniu. Po pierwsze jest to sytuacja gospodarcza miejsca, w którym zamierzamy osiąść. Po drugie będzie to dostęp do edukacji i oświaty.

Jeśli chodzi o sytuację gospodarczą, a w zasadzie należałoby napisać gospodarczo-finansową w regionie posłużymy się trzema rodzajami wskaźników. Po pierwsze będzie to liczba podmiotów gospodarki narodowej z podziałem na poszczególne sektory, która obrazuje nam z jakiego rodzaju przedsiębiorstwami mamy do czynienia. Jest to oczywiście informacja bardzo ogólna, ale dla przykładu jeśli w gospodarce narodowej w powiecie dominowałby przemysł ciężki oznaczałoby to, że może on mieć charakter uciążliwy i obniżać komfort życia. Na poniższym zestawieniu widzimy, że zróżnicowanie podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach jest stosunkowo duże, podobnie jak globalna ich liczba. W jednych dominuje handel, w innych duże znaczenie odgrywa sektor budownictwa, a w jeszcze innych obsługa rachunkowości. Zestawienie podmiotów gospodarki narodowej według wybranych sekcji w 2012 roku w powiecie ślubickim wygląda w sposób następujący:

Wyszczególnienie	Ogółem	Przemysł	Budownictwo	Handel, naprawa pojazdów samochodowych	Transport i gospodarka magazynowa	Obsługa rynku rachunkowości	Pozostałe sekcje
Powiat słubicki	5 496	333	539	1 705	570	583	1 706
Cybinka	484	39	94	128	41	8	174
Górzycza	271	32	41	65	27	3	103
Ośno Lubuskie	563	60	90	138	47	10	218
Rzepin	1 003	59	102	296	111	131	314
Słubice	3 175	143	212	1 068	344	431	957

Źródło: Portrety powiatów..., op. cit., s. 57.

Drugim elementem analizy sytuacji gospodarczej w regionie może być poziom cen towarów i usług konsumpcyjnych. I tak w 2012 roku ceny w województwie lubuskim wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim w mniejszym stopniu niż w 2011 r., tj. o 3,8% wobec 4,1%. W kraju odnotowano wzrost o 3,7%. W województwie lubuskim wzrost cen zanotowano w większości grup towarów i usług. Najbardziej podrożały towary i usługi związane z edukacją (o 7,4%), z transportem (o 6,9%) oraz z mieszkaniem (o 4,8%). Mniej niż w poprzednim roku płacono jedynie za odzież i obuwie (o 1,8%). W województwie lubuskim obserwowano podobne tendencje zmian cen jak w kraju, przy czym dla towarów i usług z mieszkaniem oraz transportem notowano niższy wzrost cen niż przeciętnie w Polsce²⁷.

Wskaźnik cen i towarów

²⁷ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego w 2013 roku, Zielona Góra 2013, s. 51.

Źródło: Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego w 2013 roku, Zielona Góra 2013, s. 51.

Ostatnim elementem, jaki warto przeanalizować jest sytuacja finansowa gmin oraz całego powiatu. Dochody powiatu ślubickiego w 2012 r. wyniosły 40,5 mln zł i były o 25,9% niższe od notowanych w 2011 r. Wydatki powiatu zmniejszyły się w skali roku o 31,2% tj. do poziomu 40,1 mln zł. W rezultacie w 2012 r. wynik budżetu powiatu ślubickiego ukształtował się na poziomie 0,4 mln zł (wobec minus 3,7 mln zł w 2011 r.), a relacja wyniku do dochodu wyniosła 1,0% wobec minus 6,7% w 2011 r.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu ślubickiego wyniosły 852 zł i były o 0,1% niższe od średnich dochodów powiatów w województwie. Wydatki w wysokości 844 zł na 1 mieszkańca były o 0,4% wyższe od średnich wydatków powiatów na mieszkańca w województwie. Największy udział w ogóle dochodów powiatu ślubickiego miały: subwencja ogólna (43,2% wobec 45,6% średnio w powiatach w województwie lubuskim) oraz dochody własne (37,8% wobec średnio 30,5%). Relatywnie niewielki był natomiast udział dotacji w dochodach powiatu ślubickiego, na poziomie 19,0% wobec 23,9% średnio w powiatach województwa lubuskiego).

Z ogółu wydatków powiatu 98,1% stanowiły wydatki bieżące. Było to o 3,8% więcej niż średnio w powiatach w województwie. W wartościach bezwzględnych wydatki z tej kategorii były jednak o 24,6% niższe niż w 2011 r. Pozostałe 1,9% wydatków stanowiły wydatki majątkowe, w tym 0,7% – wydatki inwestycyjne, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 6 zł i były najniższe wśród powiatów województwa (o 88,2% niższe niż średnio w powiatach województwa lubuskiego).

Dochody gmin powiatu ślubickiego zbiorczo wyniosły 145,60 mln zł i były o 0,4% wyższe od notowanych 2011 r., natomiast wydatki zmniejszyły się w skali roku o 0,5% do poziomu 138,5 mln zł. W rezultacie łączny wynik budżetów gmin powiatu ślubickiego uległ poprawie z 5,7 mln zł w 2011 r. do 7,1 mln zł w 2012 r., a relacja wyniku do dochodów budżetów gmin wyniosła 4,9% (wobec 4,0% w 2011 r.). Dochody gmin powiatu ślubickiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 3 063 zł, w tym dochody własne 1 751 zł. Wydatki na 1 mieszkańca gminy w powiecie ślubickim wyniosły 2 915 zł, w tym wydatki bieżące 2 678 zł. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca notowano w gminie wiejskiej Górzycy (o 19,5% wyższe niż średnio w gminach w województwie lubuskim). Dochody własne stanowiły średnio 57,2% ogółu dochodów budżetów gmin powiatu ślubickiego, przy czym udział ten

kształtował się na poziomie od 43,4% w gminie Cybinka do 67,6% w gminie Słubice. Dalsze 25,2% ogółu dochodów gmin powiatu słubickiego zapewniała subwencja ogólna, a 17,6% – dotacje.

Z ogółu poniesionych wydatków 91,9% stanowiły wydatki bieżące. Było to o 5,6% więcej niż średnio w gminach w województwie. Dalsze 8,1% stanowiły wydatki majątkowe, w tym 8,0% wydatki inwestycyjne, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 234 zł i były o 37,1% niższe niż średnio w gminach w województwie oraz o 32,7% niższe niż w 2011 roku²⁸. Zestawienie dochodów i wydatków w poszczególnych gminach w przeliczeniu na jednego mieszkańca pokazuje poniższe zestawienie.

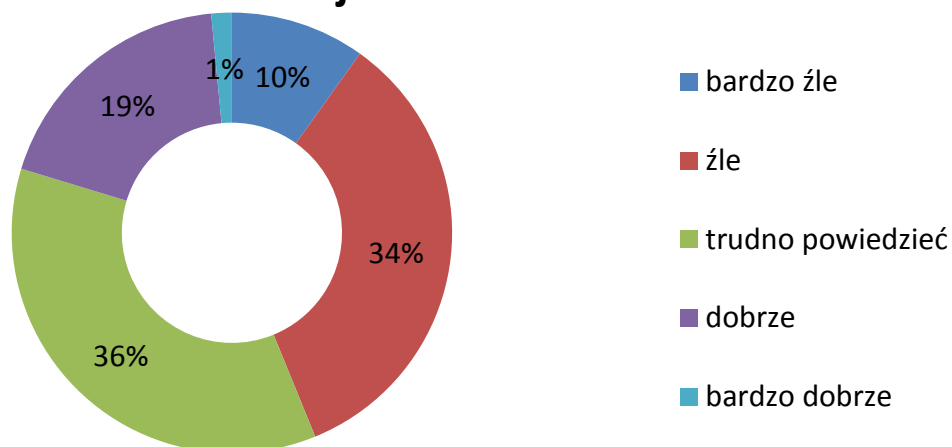
Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki
Powiat słubicki	852,11	843,54
Cybinka	2 822,38	3 036,53
Górzycza	3 711,63	3 491,35
Ośno Lubuskie	3 590,64	3 374,70
Rzepin	2 924,82	2 780,86
Słubice	2 903,57	2 666,84

Źródło: Portrety powiatów..., op. cit., s. 53.

Pytaniem w badaniu ankietowym, które wiąże się z prezentowaną tematyką było niewątpliwie zagadnienie związane z oceną sytuacji gospodarczej w swoim miejscu zamieszkania. Okazuje się, że co trzeci pytany mieszkaniec powiatu nie jest w stanie jednoznacznie określić, czy sytuacja gospodarcza w jego miejscu zamieszkania jest dobra czy też zła. Jednocześnie, co budzi niepokój, 44% pytanych osób negatywnie oceniło sytuację gospodarczą regionu, a tylko co piąta pytana osoba pozytywnie odniosła się do tej kwestii. Sytuacja gospodarcza danego regionu jest swoistego rodzaju filarem, który pozwala na rozwój całego regionu, ale również umożliwia rozwój osobisty, zawodowy, a także gwarantuje mieszkańcom możliwość realizacji swoich aspiracji życiowych. Szczegółowe zestawienie prezentuje poniższy wykres.

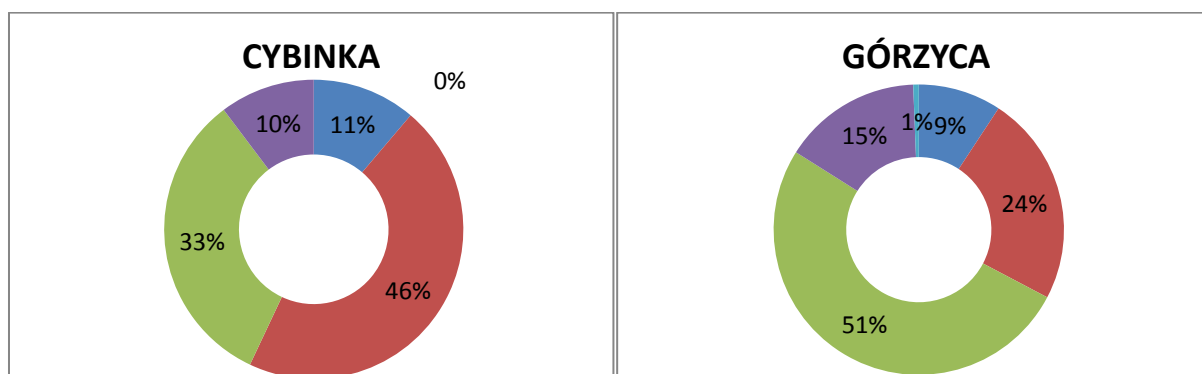
²⁸ *Portrety powiatów..., op. cit., s. 53-54.*

8. Jak Pan(i) ocenia sytuację gospodarczą w swoim miejscu zamieszkania?

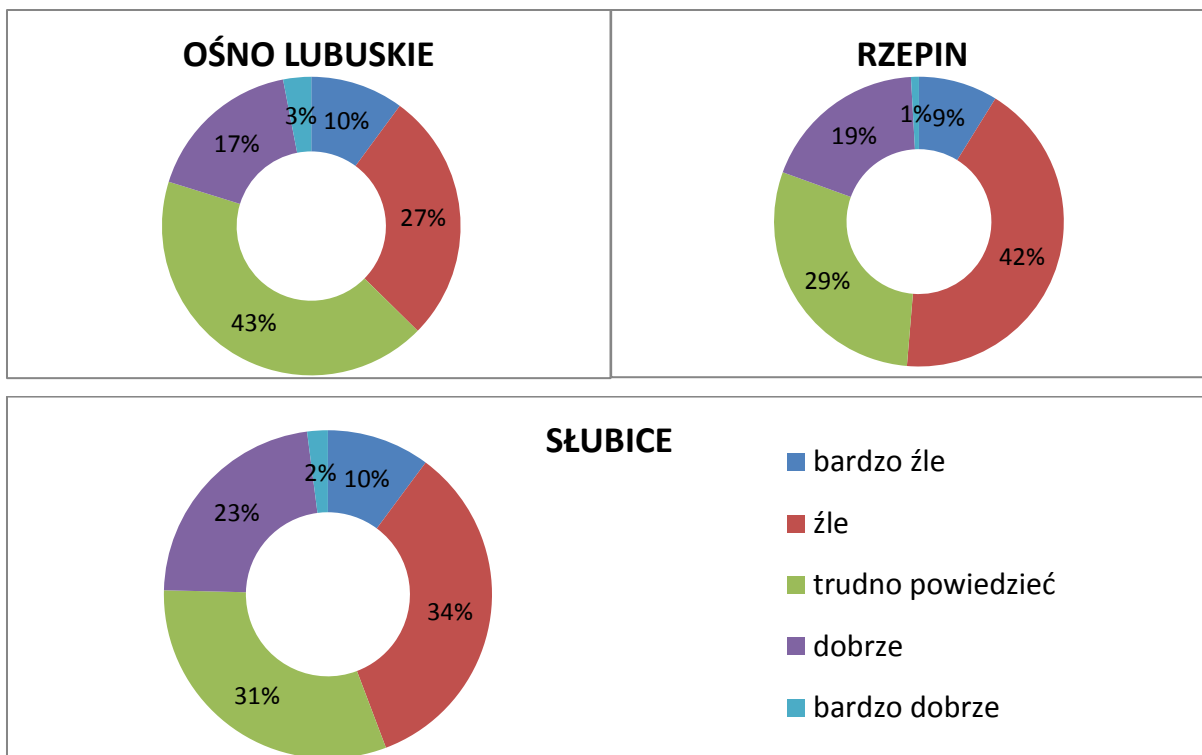

Źródło: opracowanie własne.

Gdy spojrzymy na odpowiedzi pytanych osób z punktu widzenia gminy zamieszkiwanej przez respondentów to wachlarz odpowiedzi jest zgoła odmienny. Zdecydowanie najgorzej sytuację gospodarczą w swojej gminie ocenili mieszkańcy Cybinki, bowiem było to niespełna 60% wszystkich pytanych osób. Z kolei najlepiej sytuację gospodarczą w swojej miejscowości ocenili mieszkańcy gminy Słubice, bowiem co czwarta pytana osoba uznała, że jest ona dobra bądź też bardzo dobra. Warto również podkreślić, że ponad połowa pytanych mieszkańców gminy Górzycy nie było w stanie jasno scharakteryzować sytuacji gospodarczej w swoim miejscu zamieszkania, co wyraźnie pokazuje poniższe zestawienie.

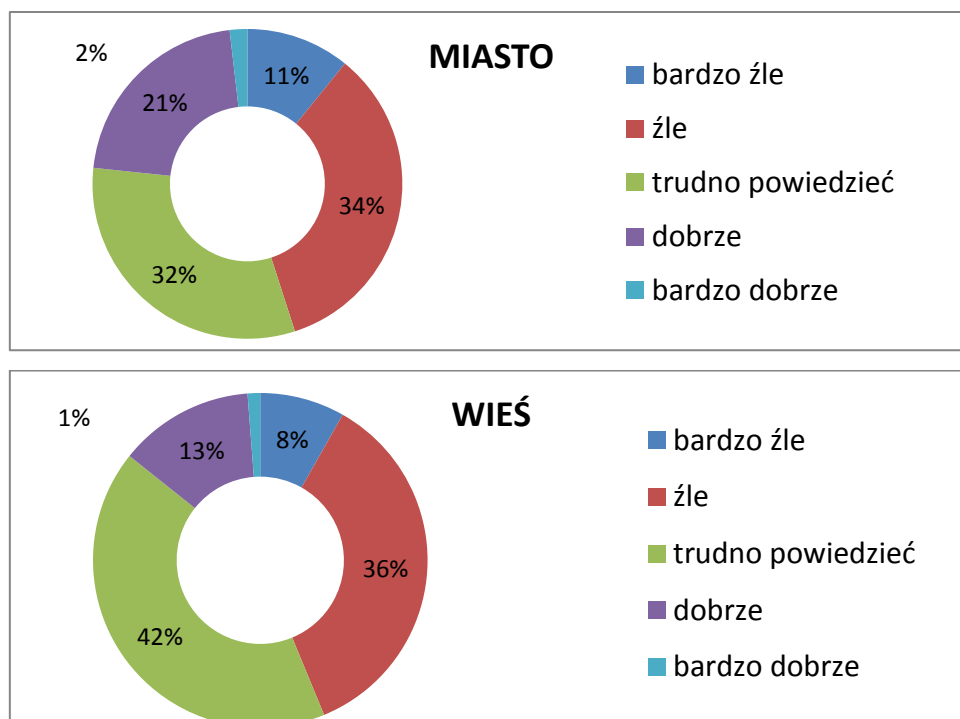

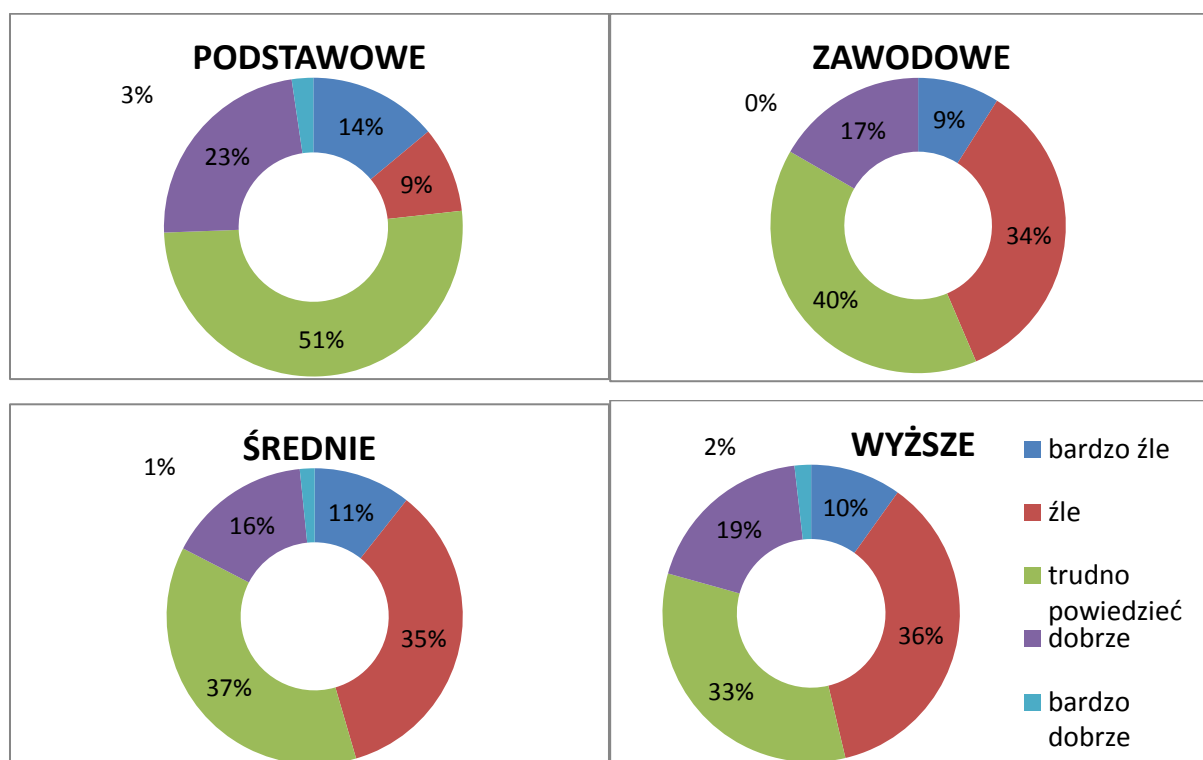
Źródło: opracowanie własne.

Kiedy przeanalizujemy odpowiedzi respondentów ze względu na ich miejsce zamieszkania okazuje się, że nieco lepiej sytuację gospodarczą oceniają mieszkańcy miast, aniżeli wsi, co wydać na poniższych wykresach.

Źródło: opracowanie własne.

Gdy natomiast przyjrzymy się odpowiedziom respondentów uwzględniając poziom ich wykształcenia to odnotowujemy dwie tendencje. Okazuje się, że wraz ze wzrostem wykształcenia spada ilość osób niezdecydowanych, a także rośnie liczba ocen negatywnych. Widać więc wyraźnie, że poziom wykształcenia rzutuje na poziom wiedzy na temat sytuacji gospodarczej w miejscu zamieszkania. Nie ulega również wątpliwości, że poziom wykształcenia jest czynnikiem, który zdecydował o ostrzejszej ocenie warunków gospodarczych w miejscu zamieszkania respondentów, co widać wyraźnie na poniższym zestawieniu.

Źródło: opracowanie własne.

Zagadnieniem związanym z podjęciem decyzji o ewentualnym osiedleniu się na danym terenie jest niewątpliwie dostęp do edukacji. I tak w roku szkolnym 2012/2013 w powiecie ślubickim funkcjonowały 32 placówki wychowania przedszkolnego, tj. 6,5% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012 liczba placówek wzrosła o 1, tj. o 3,2%. Najwięcej placówek wychowania przedszkolnego zlokalizowanych było w gminie Ślubice (46,9% ogólnej liczby placówek w powiecie). Przedszkola stanowiły 43,8% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego. W stosunku do roku szkolnego 2011/2012 ich liczba wzrosła o 27,3%. Połowa przedszkoli zlokalizowana była w gminie Ślubice i oferowały one 51,3% wszystkich miejsc w przedszkolach z terenu powiatu ślubickiego. Średnio na 1 przedszkole w powiecie przypadało 89 miejsc.

W powiecie ślubickim w roku szkolnym 2012/2013 działało 18 szkół podstawowych i w porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012 ich liczba wzrosła o 1 szkołę. Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie Ślubice (44,4% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie). W szkołach podstawowych znajdujących się na terenie powiatu uczyło się 2,8 tys. dzieci, tj. 4,9% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012 liczba uczniów zmniejszyła się o 0,4%. W skali roku odnotowano również spadek liczby absolwentów szkół podstawowych (o 10,7%). Średnio na jedną szkołę w powiecie ślubickim przypadało 154 uczniów.

W roku szkolnym 2012/2013 w powiecie funkcjonowało 8 gimnazjów i w porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012 ich liczba nie uległa zmianie. Najwięcej szkół gimnazjalnych zlokalizowanych było w gminie Ślubice (37,5% ogólnej liczby szkół gimnazjalnych w powiecie). W gimnazjach kształciło się 1,5 tys. uczniów, tj. 4,8% wszystkich uczniów gimnazjów w województwie. W stosunku do roku szkolnego 2011/2012 liczba uczniów zmniejszyła się o 5,6%. W skali roku zmniejszyła się również liczba absolwentów (o 10,3%). Średnio na 1 gimnazjum w powiecie ślubickim przypadało 185 uczniów.

Wreszcie trzeba odnotować, że do dyspozycji absolwentów gimnazjów w roku szkolnym 2012/2013 w powiecie ślubickim pozostawało 11 szkół ponadgimnazjalnych, do których uczęszczało 1,6 tys. uczniów. Szkoły ponadgimnazjalne powiatu tworzyły 3 zasadnicze szkoły zawodowe, 3 licea ogólnokształcące, 4 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy²⁹.

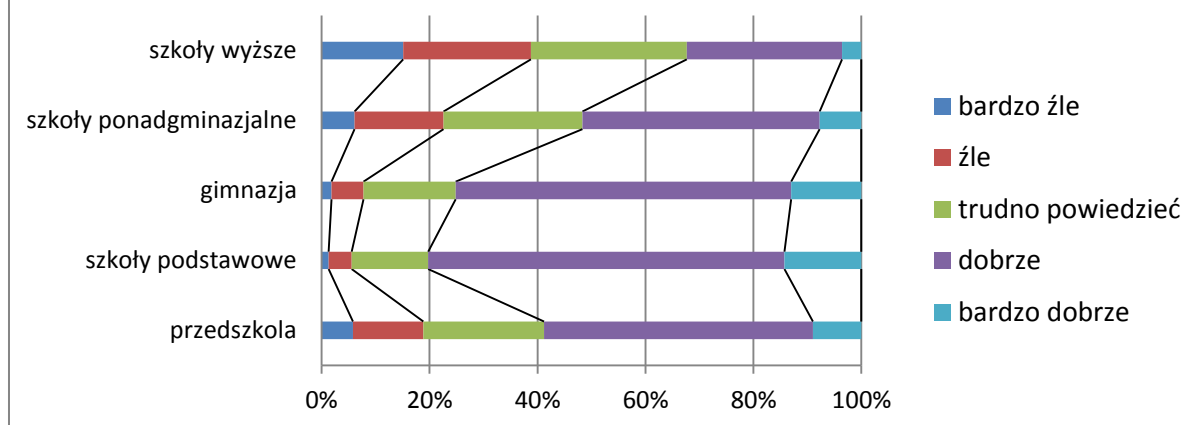
Kończąc ten wątek trzeba również dodać, że placówką edukacyjną na poziomie wyższym było Collegium Polonicum z siedzibą w Ślubicach. Jest to wspólna placówka naukowo-badawcza dwóch uczelni – Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

Ważne z naszego punktu widzenia są jednak odczucia mieszkańców. Dlatego też zapytano ich jak oceniają dostęp do edukacji na poziomie przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej oraz szkoły wyższej. Zdecydowanie najgorzej oceniony został dostęp do szkolnictwa wyższego, bowiem prawie cztery na dziesięć pytanym osób oceniło, iż jest on zły bądź bardzo zły. Najkorzystniej natomiast oceniony został dostęp do szkół podstawowych a tylko nieco gorzej do gimnazjów, bowiem w obu przypadkach poziom pozytywnych odpowiedzi sięgał blisko 80%, co widać na poniższym wykresie.

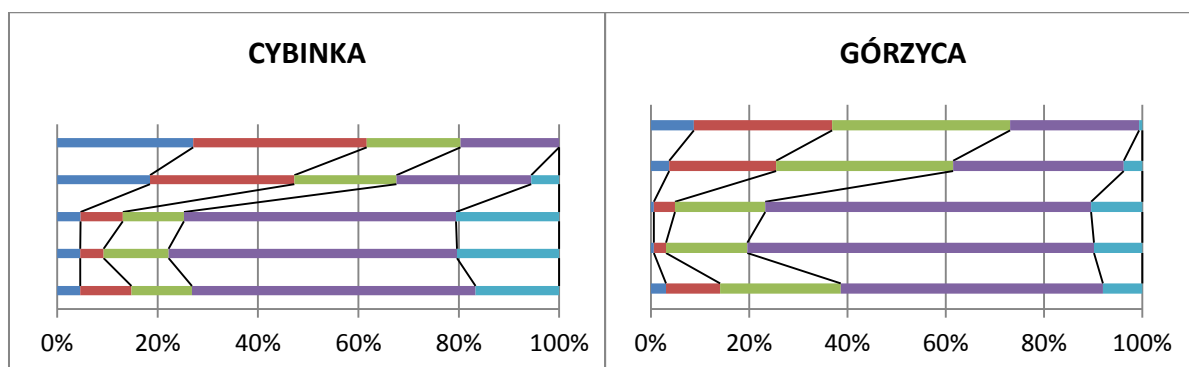
²⁹ *Portrety powiatów...*, op. cit., s. 51-52.

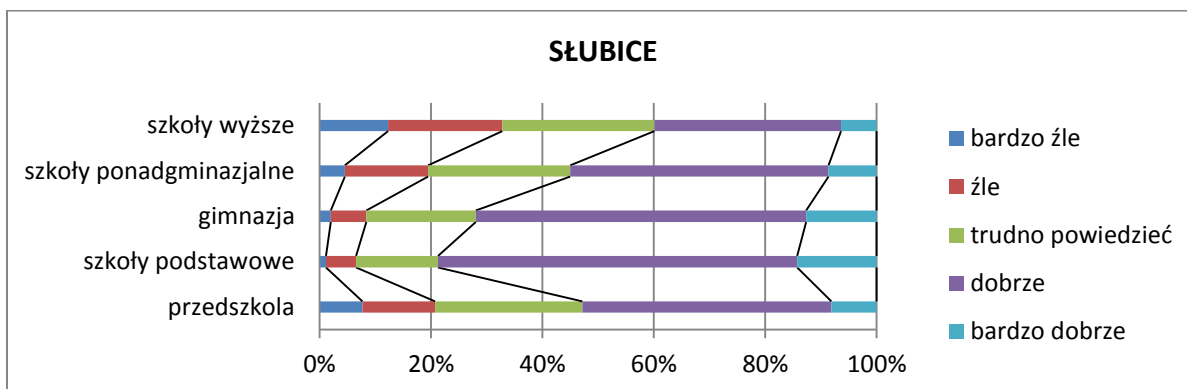
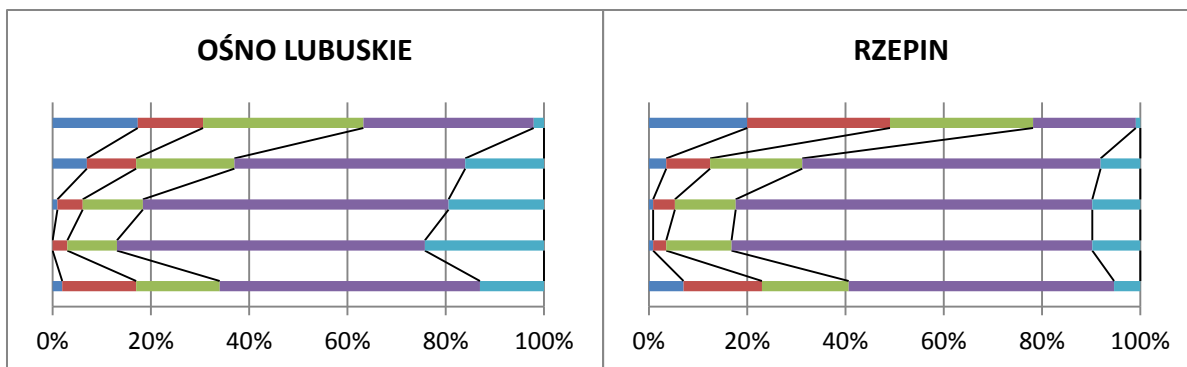
12. Jak Pan(i) ocenia dostęp do następujących form edukacji w Pana(i) okolicy ?

Źródło: opracowanie własne.

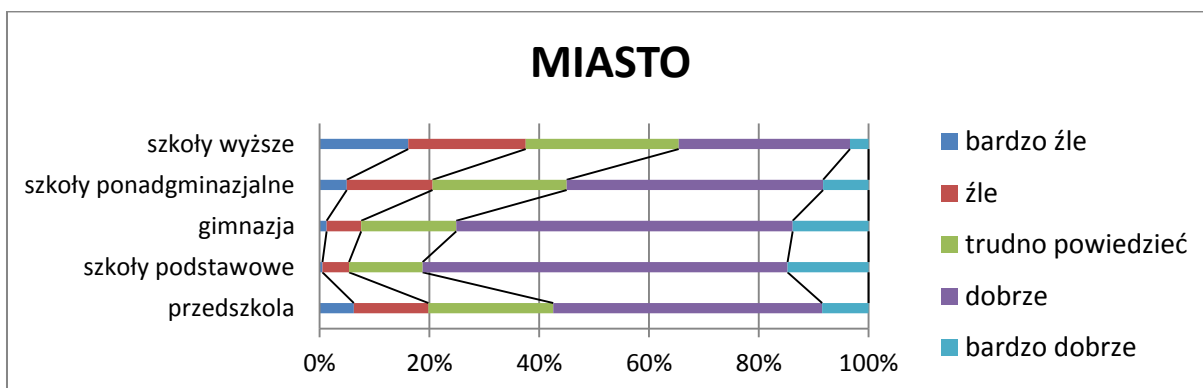
Jeśli spojrzymy na odpowiedzi respondentów poprzez pryzmat gminy, z której pochodzą, co ukazane zostało na poniższym zestawieniu, to dochodzimy do wniosku, że poziom oceny dostępności różnych form edukacji jest bardziej zróżnicowany. Jeśli chodzi o dostęp do szkolnictwa wyższego najlepiej oceniono go w Słubicach oraz Ośnie Lubuskim, najgorzej zaś w Cybince i Rzepinie. Dostępność szkół ponadgimnazjalnych najwyższej oceniono w Rzepinie i Ośnie Lubuskim, najgorzej zaś w Cybince. Jeśli chodzi o gimnazja to najwyższe oceny w tej kategorii uzyskały one w Ośnie Lubuskim i Rzepinie, natomiast najgorzej oceniono je w ponownie w Cybince. Na poziomie szkoły podstawowej najwyższe noty zebrano w Ośnie Lubuskim i Rzepinie, natomiast najniższe w Cybince. Wreszcie na poziomie przedszkolnym najwyższej dostępność tego rodzaju placówek oceniono w Cybince, natomiast zdecydowanie gorzej w Rzepinie i Słubicach, co pokazuje poniższe zestawienie.

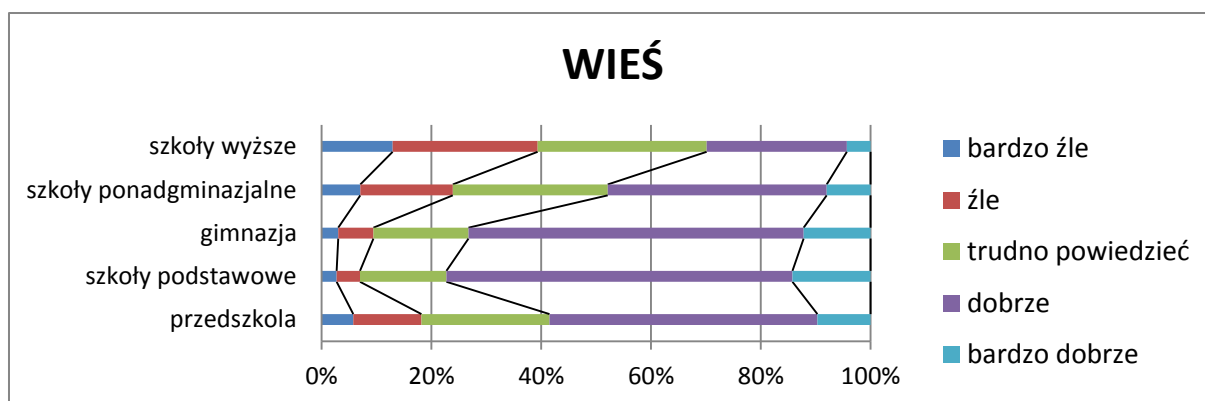

Źródło: opracowanie własne.

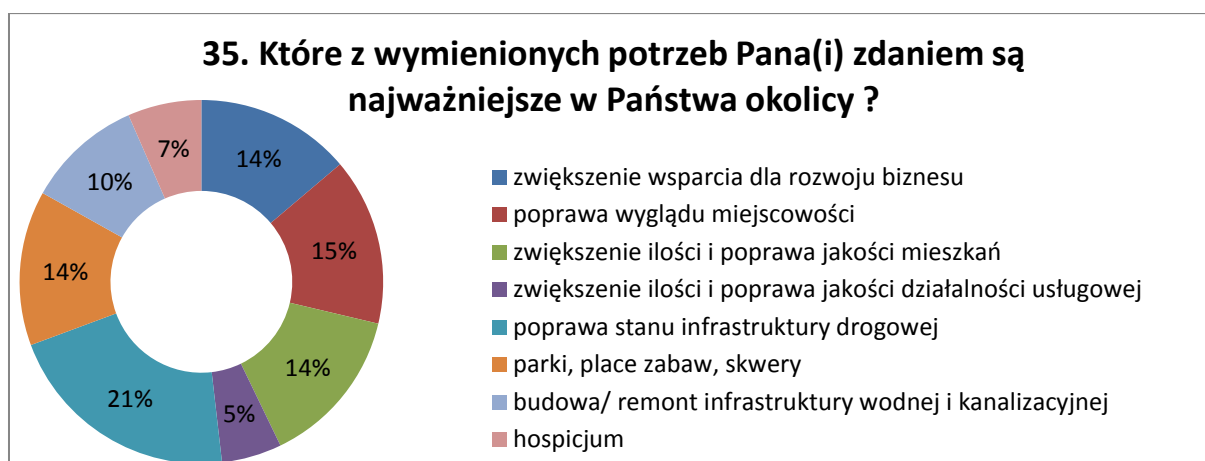
Spoglądając na odpowiedzi respondentów poprzez pryzmat ich miejsca zamieszkania okazuje się, że mieszkańcy miast lepiej oceniają dostępność szkół na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym oraz wyższym aniżeli mieszkańcy wsi, o czy jasno informują nas poniższe wykresy.

Źródło: opracowanie własne.

Na koniec naszych rozważań warto jeszcze wskazać potrzeby, jakie wskazywali mieszkańcy powiatu ślubickiego uznając je za najważniejsze. Mieszkańcy uznali, że zadaniem istotnym (14%) jest zwiększenie ilości i poprawa jakości mieszkań. Ponadto 15% odpowiedzi koncentrowała się na poprawie wyglądu całej miejscowości. 14% pytanym osób uznało, że ich miejscu zamieszkania brakuje parków, placów zabaw i skwerów, a 10% sugeruje budowę czy remont infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej, co widać poniżej.

Źródło: opracowanie własne.

VI. Podsumowanie

W raporcie cząstkowym dotyczącym warunków mieszkaniowych mieszkańców starano się zwrócić uwagę na najważniejsze zagadnienia z tego obszaru pomijając równocześnie kwestie, który winny się stać przedmiotem zainteresowania w pozostałych raportach cząstkowych.

Podsumowując jeśli chodzi o poziom bezpieczeństwa mieszkańców w ich miejscu zamieszkania jest on w głównej mierze gwarantowanych przez Policję, w przypadku zaś gminy Ślubice dodatkowo przez Straż Miejską. Poziom przestępczości odnotowany przez

policję

i prokuraturę ukształtował się na poziomie 2 424 przestępstw, ale co ważne ich wykrywalność w powiecie ślubickim jest ona bardzo wysoka, bowiem w 2012 roku wyniosła 78,6% i przez ostatnie 7 lat wzrosła o 4,4%. Spośród mieszkańców poddanych badaniu ankietowemu 2/3 uznało, że czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania, a jedynie 20% było przeciwnego zdania. Najwyższy poziom poczucia bezpieczeństwa odnotowano w gminie Cybinka, najwyższy zaś w gminie Ślubice. Zdaniem mieszkańców powiatu to na wsiach jest bezpieczniej aniżeli w miastach, a na dodatek to mężczyźni statystycznie częściej aniżeli kobiety wyrażali niepokój o swój poziom bezpieczeństwa.

W powiecie ślubickim mamy aktualnie 15 839 mieszkań, w skład których wchodzi 62 229 izb (pomieszczeń). Przeciętnie więc w mieszkaniu mamy 3,93 izby, a jedno mieszkanie przypada na 2,99 mieszkańca. Na jedną izbę przypada również 0,76 mieszkańca. Jeśli zaś chodzi o poszczególne sieci przesyłowe to powiat ślubicki zalicza się do tych o niższej wartości wskaźnika zagęszczenia sieci wodociągowej – na 100 km² powiatu ślubickiego przypadało 30,1 km wodociągu (wobec 47,6 km średnio w województwie). We wszystkich gminach powiatu zagęszczenie sieci było mniejsze od średniego w województwie i wyniosło od 21 km na 100 km² w gminie Ośno Lubuskie do 42,3 km na 100 km² w gminie Ślubice. Dla kontrastu jednak w powiecie ślubickim odnotowuje się najwyższy wskaźnik korzystających z sieci wodociągowej wśród powiatów województwa lubuskiego. Podsumowując wśród wszystkich lokali mieszkalnych, których w powiecie mieliśmy łącznie 15 839, do poszczególnych sieci przyłączonych zostało: wodociąg – 15 706; ustęp – 15 388; łazienka – 14 994; centralne ogrzewanie – 12 390; gaz z sieci – 7 039. Zdecydowana większość, bo aż 73% ankietowanych mieszkańców powiatu dobrze oceniło warunki, w których mieszka, natomiast przeciwnego zdania było zaledwie 14% pytanych. Najgorzej warunki mieszkaniowe ocenili mieszkańcy Ślubic, najlepiej zaś mieszkańcy gminy Cybinka. Ponadto lepiej swoje warunki mieszkaniowe ocenili mieszkańcy wsi, a także respondenci zamieszkujący w gospodarstwach dwuosobowych.

W 2012 roku oddano do użytkowania 121 mieszkań. Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców powiatu w 2012 r. wyniósł 2,5 wobec 3,1 średnio w województwie. Niskie wskaźniki ogólne sprawiły, że ponad połowa pytanych osób uznała, iż ta dostępność jest mała bądź też bardzo mała, a zaledwie 13% uznało, że jest odwrotnie. Co trzecia pytana osoba uznała, że ta dostępność. Najgorsza sytuacja jeśli chodzi o dostępność lokali mieszkalnych ma miejsce w gminie Cybinka. Na

drugim końcu skali znalazła się gmina Słubice. Jednocześnie mieszkańcy wsi ocenili dostępność lokali mieszkalnych gorzej aniżeli mieszkańcy miast.

Pomijając już rozważania dotyczące sytuacji gospodarczej regionu warto odnotować jednak fakt, że co trzeci pytany mieszkaniec powiatu nie jest w stanie jednoznacznie określić, czy sytuacja gospodarcza w jego miejscu zamieszkania jest dobra czy też zła. Jednocześnie, co budzi niepokój, 44% pytanych osób negatywnie oceniło sytuację gospodarczą regionu, a tylko co piąta pytana osoba pozytywnie odniosła się do tej kwestii. Zdecydowanie najgorzej sytuację gospodarczą w swojej gminie ocenili mieszkańcy Cybinki, bowiem było to niespełna 60% wszystkich pytanych osób. Z kolei najlepiej sytuację gospodarczą w swojej miejscowości ocenili mieszkańcy gminy Słubice, bowiem co czwarta pytana osoba uznała, że jest ona dobra bądź też bardzo dobra. Kiedy przeanalizujemy odpowiedzi respondentów ze względu na ich miejsce zamieszkania okazuje się, że nieco lepiej sytuację gospodarczą oceniają mieszkańcy miast, aniżeli wsi.

Zagadnieniem związanym z podjęciem decyzji o ewentualnym osiedleniu się na danym terenie jest niewątpliwie dostęp do edukacji na poziomie przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej oraz szkoły wyższej. Zdecydowanie najgorzej oceniony został dostęp do szkolnictwa wyższego, bowiem prawie cztery na dziesięć pytanych osób oceniło, iż jest on zły bądź bardzo zły. Najkorzystniej natomiast oceniony został dostęp do szkół podstawowych, a tylko nieco gorzej do gimnazjów, bowiem w obu przypadkach poziom pozytywnych odpowiedzi sięgał blisko 80%.

Próbując podsumować dotychczasowe rozważania należałoby również oddać głos samym mieszkańcom, którzy mieli możliwość zgłaszania swoich uwag i sugestii dotyczących samego badania, jak również kwestii merytorycznych tam osadzonych. Zwracali oni uwagę na co najmniej kilka zagadnień związanych bezpośrednio z warunkami mieszkaniowymi w powiecie słubickim, odwołując się najczęściej do poszczególnych gmin.

I tak mieszkańcy zwracali chociażby uwagę na konieczność zamontowania sygnalizacji świetlnej przy ul. Słubickiej naprzeciwko placówki pocztowej sugerując, że dotychczasowe rozwiązanie jest bardzo niebezpieczne. Podobne głosy pojawiały się w gminie Cybinka, gdzie wskazywano na konieczność budowy takiej instalacji. Wielokrotnie w odpowiedziach mieszkańców pojawiała się kwestia złego stanu nawierzchni dróg oraz konieczności remontów. Mieszkańcy Słubic podnosili, że mieszkania są za drogie, a osoba samotna nie jest w stanie ich utrzymać. W uwagach odnotowano również, że właściwie w całym powiecie brakuje dróg rowerowych. Wskazywano również, że gminy oraz powinny

intensywniej

wspierać

działania

z zakresu pomocy społecznej próbując jednocześnie zwiększyć prestiż tych jednostek.

Pojawiały się również głosy krytyczne dotyczące jakości życia, np. w Słubicach. Cytując: „Jakość życia w centrum Słubic jest fatalna. Wszechobecny hałas, ogromny problem alkoholowy, chamstwo młodzieży to problemy nie znane mieszkańcom osiedli na obrzeżach miasta. W centrum zwyczajnie nie daje się żyć. Jeśli zaś chodzi o problem bezrobocia to faktycznie praca się znajdzie. Szkoda, że tego samego nie można powiedzieć o godziwym za nią wynagrodzeniu i poszanowaniu drugiego człowieka”. Sugerowano również, że problemem w Słubicach są kradzieże oraz rozboje. Wskazywano, że nadal brakuje placów zabaw czy toaletki dla najmłodszych ich bywalców. Podkreślano również, że władza nie ma pomysłu na miasto Słubice i panuje tam nieład architektoniczny oraz brak dbałości o zabytkowe kamienice. Dodawano, że brakuje w mieście architekta i profesjonalnych służb, które zadbałyby o rozwój przestrzenny miasta. Cytując: „Dominuje nieprofesjonalne podejście władz, które jednostronnie i często z pominięciem opinii mieszkańców i wbrew zdaniu fachowców nieodpowiedzialnymi i niedojrzałymi decyzjami przyczyniają się do dalszego psucia Słubic po względem architektoniczno-przestrzennym. Słubice i tak już cierpią pod wpływem dominacji prywatnych inwestorów, którzy traktują miasto jako maszynkę do zarabiania pieniędzy nie patrząc przy tym na koszt jaki ponosi z tego tytułu miasto i jego przestrzeń publiczną a przez to również mieszkańcy. Mnożą się kolejne przykłady dramatycznie słabych inwestycji, które przemieniają miasto w puste pole rozgrywek kolejnych graczy papierosowych, alkoholowych i paliwowych, odbierając miasto mieszkańcom. Dramatycznie spada przez to atrakcyjność Słubic jako miejsca do życia, gdyż brakuje wartościowej przestrzeni, która przyczyniłaby się do korzystnego i zrównoważonego rozwoju centrum i okolic”. Opinia ta pokazuje, że miasto Słubice pod względem architektonicznym oraz przestrzennym rozwija się w sposób niekontrolowany i nieprzemyślany.

Respondenci podkreślali również konieczność częstszej obecności Policji na ulicach czy poszczególnych osiedlach. Problemem okazują się również zanieczyszczone ulice, szczególnie poprzez zwierzęce odchody. Niezadowolenie społeczne potęgowane jest przede wszystkim przez brak reakcji ze strony służb gminnych na tego typu zachowania właścicieli psów. Ważnym zagadnieniem było również zapewnienie rodzinom z dziećmi, a przede wszystkim samotnym matkom wychowującym dzieci mieszkań komunalnych. Podkreślano także, że ceny w sklepach są wyższe, niż w innych rejonach Polski, na co główny wpływ ma

bliskość granicy. Wreszcie pojawiła się bardzo obrazowa uwaga dotycząca Słubic: „Ogólnie odnoszę wrażenie, że kocham moje miasto, jednak ono nie kocha mnie”.

Tak wygląda obraz powiatu słubickiego w zakresie warunków mieszkaniowych jego mieszkańców. Jest to obraz złożony i wielowarstwowy. W przekonaniu autora tego raportu stanowi on jednak dobrą podstawę do kształtowania polityki publicznej w temacie warunków mieszkaniowych w powiecie słubickim oraz poszczególnych gminach.

VII. Wskazówki dotyczące przygotowania i cyklicznego prowadzenia diagnozy społecznej

Przestawiona powyżej analiza warunków mieszkaniowych została przygotowana w dużej mierze w oparciu o powszechnie dostępne źródła zastane. Elementem, który znacząco wzbogaca prowadzoną analizę stały się jednak wyniki badań własnych, w których pytano przede wszystkim o motywacje, opinie oraz odczucia, a więc rzeczy, które nie są badane

na poziomie gmin czy powiatów przez publiczne instytucje typu GUS.

Wydaje się, że połączenie tych dwóch metod, z których ta druga wymaga więcej determinacji, szczególnie na etapie zbierania i analizowania informacji pochodzących z ankiet, wydają się być optymalne do cyklicznego diagnozowania sytuacji społeczno-gospodarczej

w powiecie słubickim z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych gmin wchodzących w jego skład. Jak się wydaje daje to miarodajne informacje dla kształtowania polityk publicznych,

w tym przypadku polityki związanej z warunkami mieszkaniowymi w powiecie słubickim.